

ΑΡΧΕΙΟΝ

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ
ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡ. ΕΜΜ. ΚΑΛΙΤΣΟΥΝΑΚΗ

ΕΤΟΣ 36^{ον} (1956)
ΤΟΜΟΣ 36^{ος}

ΤΕΥΧΟΣ Β΄
ΑΠΡΙΛΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ

Ο ΚΑΠΝΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΝ

Υπό Κ. ΛΕΟΝΤΙΔΗ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ἡ εὐχερῆς κατανόησις τοῦ θέματος τούτου ἀπαιτεῖ νὰ δοθῇ μία, ἔστω καὶ σύντομος, σκιαγράφησις, πρῶτον, τῆς σημερινῆς διαρθρώσεως τῆς ἑλληνικῆς οἰκονομίας καὶ τῶν σπουδαιότερων ἀδυναμιῶν αὐτῆς, δεύτερον, τῶν κυρίων ὑφεων τῆς διεθνοῦς οἰκονομίας καὶ τῆς προοπτικῆς ἐπὶ τῆς ἐξελιξέως τῆς πανκοσμίου οἰκονομικῆς καταστάσεως.

1. Προέχων χαρακτήρ τῆς οἰκονομίας ἡμῶν εἶναι ὁ γεωργικός. Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας, ἀντιπροσωπεῖον τὰ 62 % περίπου, ἀποζῆ, κατὰ κύριον λόγον, ἐκ τοῦ εἰσοδήματος τοῦ ἀπορρέοντος ἐκ τῆς γεωργίας, τῆς κτηνοτροφίας, τῶν δασῶν καὶ τῶν συναφῶν κλάδων αὐτῶν. Ἐχει βεβαίως καὶ βιομηχανικὴν ὄψιν ἡ οἰκονομία ἡμῶν. Πλὴν, αὕτη εἶναι περιωρισμένη κατὰ τὴν ἔκτασιν αὐτῆς, προβάλλουσα ἰδίως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐλαφρᾶς βιομηχανίας, ὅλως δὲ ἰδιαιτέρως ἐπὶ τοῦ τῆς κλωστοῦφαντουργίας τοιούτου.

Ἐν τούτοις, ἡ ἑλληνικὴ οἰκονομία ἔχει τὴν ἰδιομορφίαν αὐτῆς. Ἀπὸ λόγους, οἱ ὅποιοι ἔλκουν τὴν καταγωγὴν των ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ οἰκονομικοῦ περιβάλλοντος, ἅμα δὲ καὶ ἐκ τοῦ γεγονότος ὅτι ὑφίσταται ἐν τῇ Χώρα ἀφθονία ἐργατικῶν χειρῶν, τρέπεται αὕτη εἰς τὴν παραγωγὴν προϊόντων, λεγομένων εὐγενῶν καὶ δι' ἐξαγωγὴν, κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῶν, προοριζομένων.

2. Οὕτως οὖσα διαρθρωμένη ἡ οἰκονομία τῆς Χώρας ἡμῶν παρουσιάζει ὠρισμένον ἀριθμὸν ὀργανικῶν ἀδυναμιῶν ἢ ἐλαττωμάτων ἀντικατοπτριζομένων ἰδίως εἰς τὸ ἐλλειμματικὸν ἰσοζύγιον τῶν λογαριασμῶν, τὸν μὴ ἰσοσκελιζόμενον κρατικὸν προϋπολογισμόν, τὴν ὑποαπασχόλησιν ἢ τὴν ἀνεργίαν, τὸ μικρὸν κατὰ κεφαλὴν εἰσόδημα καὶ τὴν εὐπάθειαν, ἣτις χαρακτηρίζει ἰδιαιτέρως τὴν συναλλαγματικὴν καὶ νομισματικὴν κατάστασιν ἡμῶν.

Ἡ πρώτη ἀδυναμία τῆς οἰκονομίας ἡμῶν συνδέεται μὲ τὴν δυσκολίαν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν προϊόντων μας καὶ ἰδίᾳ τῶν γεωργικῶν, ὀφειλομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταξὺ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν τιμῶν διαφοράν. Αἱ διαμορφούμεναι ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Χώρας τιμαὶ τῶν προϊόντων μας εἶναι ὑψηλαί, διότι στηρίζονται αὐταὶ ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ κόστους παραγωγῆς, τὸ ὁποῖον ἄλλως τε ἐκ πολλῶν καὶ ποικίλων λόγων δικαιολογεῖται.

Ὁ παραγωγικὸς τῆς Χώρας ἐξοπλισμὸς εἶναι ἀτελής καὶ ἀνεπαρκής, ἡ παραγωγικότης τῆς ἐργασίας μειωμένη καὶ ἡ ὀργάνωσις τῆς ἀγορᾶς πλημμελής. Ὑπάρχουν πρὸς τούτοις τὰ μεγάλα κέρδη τῶν οἰκονομικῶν μονοπωλίων, τὰ ὑψηλὰ ἐπιτόκια καὶ τὰ ἄτοπα ἢ ἄστοχα, ἐν πολλοῖς, κοινωνικὰ βάρη. Ἐνισχύεται δὲ ὡς γνωστὸν ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τῶν ἐσωτερικῶν καὶ τῶν ἐξωτερικῶν τιμῶν διαφορά ἐκ τῆς ἐπισήμου διατιμῆσεως τοῦ συναλλάγματος, ἣτις πολὺ ὀλίγον πρὸς τὴν ἰσοτιμίαν τῶν ἀγοραστικῶν δυνάμεων ἀνταποκρίνεται.

Ἡ ἀνεπαρκὴς ἀμοιβὴ τῆς γεωργικῆς ἐργασίας συνιστᾷ ἐτέραν σοβαρὰν ἀδυναμίαν τῆς οἰκονομίας ἡμῶν. Οἱ Ἕλληγες ἀγρόται πωλοῦν, κατὰ κανόνα, τὰ προϊόντα των, εἰς τιμὰς αἱ ὁποῖαι ἢ εἶναι κατώτεραι τοῦ κόστους παραγωγῆς ἢ μόλις ἐγγίζουσιν τὰ ὅρια αὐτοῦ. Μάλιστα, οἱ ἐκ τούτων παραγωγοὶ ἐξαγωγίμων προϊόντων ὑφίστανται φαλκίδευσιν εἰς τὰ εἰσοδήματα αὐτῶν, ἐκ τοῦ λόγου ὅτι τὸ ἐθνικὸν νόμισμα τηρεῖται εἰς ἐπίπεδα ὑψηλά, ἐν σχέσει πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν ξένων νομισμάτων κατεχόμενα.

Περισσότερον ὅμως σημαντικὴ εἶναι ἡ περιορισμένη, διὰ περαιτέρω ἀναπτυξιν, ἰκανότης τῆς Ἑλληνικῆς Οἰκονομίας. Ἡ οἰκονομικὴ ἀνάπτυξις καὶ πρόοδος τῆς Χώρας προϋποθέτει τὴν διενέργειαν εὐρειῶν, κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, ἐπενδύσεων εἰς πάγιον κεφάλαιον, ἣτις ὅμως ἐλάχιστα καθίσταται δυνατή, ἐνόσω σεβαστὸν μέρος τοῦ ἀποταμιευομένου χρηματικοῦ εἰσοδήματος ἀποθησαυρίζεται καὶ συνεχῶς ἢ Ἀμερικανικὴ βοήθεια περιορίζεται.

3. Ἡ διεθνὴς οἰκονομία, ἐξ ἄλλου, ὑπέστη μεταπολεμικῶς οὐσιώδεις μεταβολὰς εἰς τὴν διάρθρωσιν αὐτῆς. Περιορίσθη αὕτη, κατὰ πρῶτον λόγον, ἐδαφικῶς. Σημαντικὸν τμήμα αὐτῆς, ἀποχωρισθέν, ἀποτελεῖ, ἤδη ἀφ' ἰκανοῦ χρόνου, κλειστὸν οἰκονομικὸν πεδίον, τελοῦν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν ἢ τὴν ἐπιρροὴν τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας. Ἐπισυνέβη, κατὰ δεῦτερον λόγον, μεγάλη διαφοροποίησις τῶν δυνάμεων αὐτῆς. Χαρακτηριστικὴ εἶναι ἡ ἔναντι τῆς Εὐρώπης οἰκονομικὴ ὑπεροχὴ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

4. Ἡ προοπτικὴ διὰ τὴν ἐξέλιξιν τῆς διεθνοῦς οἰκονομικῆς καταστάσεως, εἶναι αἰσιόδοξος. Ἡ οἰκονομικὴ δραστηριότης τῶν ἐλευθέρων λαῶν σημειώνει καθ' ἡμέραν προόδους, βοηθούσης εἰς τοῦτο τῆς κρατούσης νομισματικῆς σταθερότητος εἰς τὰς χώρας αὐτῶν. Ἐπομένως ὑπάρχει μεγάλη πιθανότης αἱ ἐμπορικαὶ συναλλαγαὶ μεταξὺ τῶν διαφόρων Χωρῶν νὰ πολλαπλα-

σιασθοῦν καὶ αἱ ἐνδοευρωπαϊκαὶ τοιαῦται γὰρ τονωθοῦν. Πρέπει δὲ γὰρ ἐλπίζωμεν ὅτι αἱ Ἠνωμένοι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς θὰ θελήσουν ν' ἀναθεωρήσουν τὴν προστατευτικὴν ἐμπορικὴν πολιτικὴν αὐτῶν, ἔτι δὲ ὅτι θὰ συνεχίσουν γὰρ παρέχουν τὴν βοήθειαν αὐτῶν εἰς τὰς μὴ δυνηθείσας γὰρ συμπληρώσουν τὴν οἰκονομικὴν ἀνασυγκρότησίν των Χώρας.

I. Η ΠΑΡΑΓΩΓΗ

1. Εἰς τὴν χώραν μας, ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ συνιστᾷ οὐσιωδέστατον παράγοντα τῆς γεωργίας. Καλύπτει αὕτη μικρὰν σχετικῶς ἑκτασίαν γῆς, μὴ ὑπερβαίνουσαν τὰ 4% τῆς συνολικῆς ἐκτάσεως τῶν καλλιεργουμένων γαιῶν. Ἐννοεῖται ὅτι τὸ ποσοστὸν τοῦτο εἶναι μεγαλύτερον εἰς τὰς περιφερείας εἰς τὰς ὁποίας ἐνεργεῖται κατὰ κύριον λόγον, ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ, διακυμαινόμενον μεταξὺ τοῦ 18 καὶ 20%.

2. Ὁ καλλιεργούμενος ἐν Ἑλλάδι καπνὸς ἀνήκει, κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτοῦ, εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν ἀνατολικῶν λεγομένων καπνῶν, τὰ ὁποῖα καλλιεργοῦνται ὡσαύτως εἰς τὴν Τουρκίαν, τὴν Βουλγαρίαν, τὴν Γιουγκοσλαβίαν καὶ εἰς τινὰς ἄλλας χώρας καὶ τὰ ὁποῖα προορίζονται εἴτε διὰ τὴν παρασκευὴν σιγαρέττων ἀμιγροῦς τύπου (ἀνατολικοῦ), εἴτε δι' ἀνάμιξιν μετ' ἄλλων κατωτέρας ποιότητος καπνῶν, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς παρασκευῆς βελτιωμένων τύπων σιγαρέττων. Κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον 1935—1939 ἡ μέση ἐτησίᾳ παραγωγὴ ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὴν Τουρκίαν, τὴν Βουλγαρίαν καὶ τὴν Γιουγκοσλαβίαν ἀνήρχετο εἰς 139.000 τόννους. Μεταπολεμικῶς καὶ συγκεκριμένως κατὰ τὴν περίοδον 1947—1951, ἡ μέση ἐτησίᾳ παραγωγὴ ἀνατολικῶν καπνῶν τῶν αὐτῶν Χωρῶν ἔφθασε, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς τοὺς 194.000 τόννους. Σημειωτέον ὅτι, κατὰ κανόνα, ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἐνεργεῖται, παρ' ἡμῖν, ὑπὸ αὐτόνομων παραγωγῶν, τῆς μέσης ἐκτάσεως τῶν ἐκμεταλλεύσεων αὐτῶν μὴ ὑπερβαίνουσης τὰ πέντε στρέμματα.

3. Ἡ διὰ τοῦ καπνοῦ καλλιεργηθεῖσα ἑκτασίς, κατὰ τὸ ἔτος 1951, ἀνῆλθεν εἰς 990.000 στρέμματα, ὑποληφθεῖσα τῆς κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος τοιαύτης κατὰ 10.000 στρέμμ., ἧτοι κατὰ 1%. Ἰπῆρξεν ἐν τούτοις αὕτη μεγαλύτερα κατὰ 60.000 περίπου στρέμματα, ἧτοι κατὰ 6,3% τῆς μέσης ἐκτάσεως, ἧτις ἐκαλλιεργήθη διὰ καπνοῦ κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939.

4. Ἐξ ἄλλου ἡ παραγωγὴ καπνῶν τῆς χώρας μας, ἡ ὁποία, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, εἶχε φθάσει, κατὰ μέσον ὄρον, τοὺς 61.000 τόννους, ἀνῆλθεν, κατὰ τὸ ἔτος 1951—1952, εἰς 627.000 τόννους, γενομένη οὕτω ἀνωτέρα κατὰ 2,5%. Θὰ ἦτο βεβαίως δυνατὴ ἡ περαιτέρω αὐξήσις τῆς ἐτησίᾳ καπνοπαραγωγῆς ἡμῶν, καὶ δὴ μέχρι τῆς ἀνυψώσεως αὐτῆς εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν 80.000 τόννων, ἐὰν ἡ διεθνὴς κατανάλωσις, ἡ ἄλλωστε αὐξανο-

μένη, ἐστρέφετο περισσότερο πρὸς τὰ ποιοτικῶς ἀνώτερα καπνὰ τῆς Χώρας ἡμῶν. Ὡς γνωστόν, ἐκ τοῦ παραγομένου ἐν τῇ Χώρα μας καπνοῦ τὸ μεγαλύτερον μέρος ἐξάγεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Διὰ τὴν ἐπιτόπιον κατανάλωσιν μικρὰ μόνον ποσότης διατίθεται, ἣτις ἀντιπροσωπεύουσα, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, τὸ 10 % περίπου τῆς μέσης ἐτησίας παραγωγῆς, μεταπολεμικῶς ἔχει αὐξηθῆ τείνουσα ν' ἀνταποκριθῆ εἰς ποσοστὸν τῆς ἐτησίας παραγωγῆς διπλάσιον περίπου τοῦ προπολεμικοῦ. Πράγματι, ἐνῶ κατὰ τὴν περίοδον 1936—1940 κατηγαλίσκετο ἐν τῇ Χώρα, κατὰ μέσον ὄρον, ποσότης 5.685.600 χιλιογράμμων καπνοῦ, ἐν ἔτει 1951 ἡ ἐγχώριος κατανάλωσις ἀπερρόφησε καπνὰ 9.780.139 χιλιογρ.

Ὅπως δὴποτε ἡ ἐλληνικὴ παραγωγή καπνοῦ φαίνεται σταθεροποιουμένη περίξ τῶν προπολεμικῶν ἐπιπέδων αὐτῆς. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὴν Τουρκικὴν παραγωγήν καπνῶν, ἐγγίσασα, κατὰ μέσον ὄρον, τοὺς 61.000 τόννους κατὰ τὰ ἔτη 1935—39, ἀνῆλθεν εἰς 82.000 τόννους, κατὰ τὰ ἔτη 1951—52, αὐξηθεῖσα οὕτω κατὰ 34 %. Αἰσθητὴν πρὸς τούτοις αὐξήσιν παρουσιάζει ἡ καπνοπαραγωγή τῆς Ἰταλίας. Ἡ Χώρα αὕτη τοὺς 47.000 τόννους τοὺς ὁποίους παρήγε, κατὰ μέσον ὄρον, κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1934—38, ἀνεβίβασε κατὰ τὸ 1951—52 εἰς 69.000, ἧτοι ηὔξησε τὴν παραγωγήν τῆς κατὰ 47 %. Γενικῶς, ἄλλως τε, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, ἡ καπνοπαραγωγή σημειώνει αὐξήσιν. Εἰς τὰς συμμετεχούσας τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ Χώρας, ἡ παραγωγή τοῦ καπνοῦ, κατὰ τὸ ἔτος 1951—52, ἀνῆλθεν εἰς 300.000 τόννους, ἣτις συγκρινομένη πρὸς τὴν μέσην παραγωγήν τῶν ἰδίων χωρῶν κατὰ τὰ ἔτη 1930—1940 ἀποκαλύπτεται μεγαλυτέρα αὐτῆς κατὰ 27 %. Ὡσαύτως, εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ὁ κατάλληλος διὰ παραγωγήν σιγαρέττων καπνὸς τύπου Φλού·Κιούρς, κατὰ τὸ 1951 ἀνῆλθεν εἰς 1.133.000 τόννους ἔναντι 940.542 τόννων τοῦ ἔτους 1950 καὶ 856.732 τόννων τοῦ ἔτους 1949. Ἦτοι, τὸ ἔτος 1951, ἡ παραγωγή τοῦ τύπου τούτου ηὔξθη κατὰ 20,4 % ἐν σχέσει πρὸς τὴν παραγωγήν τοῦ 1950 καὶ κατὰ 32 % ἐν σχέσει πρὸς τὴν τοῦ 1949.

5. Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ὑπαγορεύεται, παρ' ἡμῖν, ἀπὸ τὰς εἰδικὰς συνθήκας τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος. Ὄντως τὸ ξηρὸν κλίμα καὶ ἡ πενιχρὰ γονιμότης τοῦ ἐδάφους προσφέρονται ὄλως ἰδιαιτέρως διὰ τὴν καλλιέργειαν ταύτην. Ἀλλ' ἡ ἐνάσκησις τῆς καπνοπαραγωγικῆς δραστηριότητος ἐν τῇ Χώρα ἡμῶν ἐπιβάλλεται καὶ ἀπὸ λόγους οικονομικοὺς καὶ δημοσιονομικοὺς ὧν οἱ κυριώτεροι εἶναι :

α) Τὸ ἐντατικὸν σύστημα καλλιεργείας. Τὸ καλλιεργητικὸν τοῦτο σύστημα ἀπαιτοῦν καταβολὴν περισσοτέρας ἐργασίας εἰς τὴν γῆν παρέχει διέξοδόν τινα εἰς τὸ δεινὸν δημογραφικὸν πρόβλημα τῆς Χώρας. Χάρις εἰς αὐτό, καθίσταται δυνατὴ ἡ πλήρης ἀπασχόλησις ὄλων τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας

τῶν καπνοπαραγωγῶν. Ἀνέρχεται δὲ ὁ ἀριθμὸς τῶν οἰκογενειῶν τῶν καπνοπαραγωγῶν εἰς 170.000, αἵτινες ἀντιπροσωπεύουν τὸ 16 % τῆς ὁλόκλητης τῶν ἀγροτικῶν οἰκογενειῶν τῆς Χώρας.

β) Ἡ ἐξασφάλισις ἐργασίας εἰς ἱκανὸν ἀριθμὸν προσώπων. Ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ παρέχει ἐργασίαν εἰς σημαντικὸν ἀριθμὸν ἐργατῶν ἀπασχολουμένων εἰς τὴν ἐμπορικὴν λεγομένην ἐπεξεργασίαν αὐτοῦ. Περὶ τοὺς 22.000 ἐργάται, ἠσφαλισμένοι καὶ μὴ, ἀποζοῦν σήμερον ἀπὸ τὸ εἰσόδημα τὸ ὁποῖον πραγματοποιοῦν ἐκ τῆς εἰρημένης ἐργασίας τῶν καπνῶν. Στεδαστὸς ἀριθμὸς ἐπαγγελματιῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἐργατῶν εὐρίσκουν ἐργασίαν εἰς τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν, τὰς μεταφορὰς καὶ τὴν ἐν γένει περὶ τὸν καπνὸν ἀναπτυσσομένην δραστηριότητα. Δύναται δὲ γενικῶς νὰ λεχθῆ ὅτι σημαντικὸν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Χώρας, ὑπολογιζόμενον εἰς τὸ 1) 7 τοῦ συνόλου αὐτοῦ, ἀποκτᾷ ἐμμέσως ἢ ἀμέσως εἰσοδήματα ἐκ τῆς καπνικῆς ἡμῶν οἰκονομίας.

γ) Ἡ ὑψηλὴ ἀκαθάριστος πρόσοδος. Ἡ κατὰ μονάδα ἐπιφανείας μέση ἀκαθάριστος πρόσοδος τοῦ καπνοῦ εἶναι ἀνωτέρα—διπλασία μέχρι καὶ τετραπλασία τῆς ἀκαθαρίστου προσόδου τῶν ἄλλων προϊόντων τῆς γεωργικῆς ἡμῶν παραγωγῆς, ἐν τῷ συνόλῳ αὐτῶν λαμβανομένων. Ἐπομένως ὁ καπνός, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σμικρότητος τῆς κατεχομένης ὑπ' αὐτοῦ ἐκτάσεως, καταλαμβάνει ὑπολογίσιμον θέσιν εἰς τὴν γεωργικὴν τῆς χώρας οἰκονομίαν. Καὶ πράγματι : Ἐνῶ, κατὰ τὸ ἔτος 1951, τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ συνόλου τῶν καλλιεργηθειῶν ἐκτάσεων, ὑπολογιζομένων εἰς 25.826.842 στρεμ. (1), ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 8.947.694.600.000 δραχ. καὶ τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τοῦ συνόλου τῶν σκαλιστικῶν καλλιεργειῶν, ἐκτάσεως 8.661.200 στρεμμάτων, ἔφθασε τὸ ποσὸν τῶν 4.125.541.270.000 δραχμῶν, τὸ ἀκαθάριστον εἰσόδημα τῶν διὰ καπνοῦ καλλιεργηθειῶν ἐκτάσεων, ἐκ στρεμμάτων 990.000, ἀνῆλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 627.000.000.000 δραχμῶν. Ἀντιπροσωπεύει δηλονότι τὸ ἀκαθάριστον ἐκ τοῦ καπνοῦ εἰσόδημα τὰ 7 % τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος τῶν καλλιεργηθειῶν ἐκτάσεων καὶ τὰ 15,2 % τοῦ ἀκαθαρίστου εἰσοδήματος τῶν σκαλιστικῶν καλλιεργειῶν.

δ) Ἡ εἰσαγωγὴ συναλλάγματος : Ὁ καπνὸς συνιστᾷ τὸ σπουδαιότερον εἶδος τοῦ ἐξαγωγικοῦ μας ἐμπορίου. Αἱ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς του εἰσπράξεις ἐκάλυψαν κατὰ τὸ 1951—1952 τὰ 43 % τῆς ἀξίας τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν ἡμῶν. Καθίσταται ἐπομένως ἀντιληπτὸν ὅτι τὸ καπνικὸν συνάλλαγμα συμψηφίζει σημαντικὸν μέρος τῶν ἐκ τῶν εἰσαγωγῶν μας προκαλουμένων ἐξωτερικῶν πληρωμῶν.

(1) Εἰς τὴν ἐκτασιν ταύτην περιλαμβάνονται καὶ αἱ ὑπὸ τῶν ἐλαιῶνων καὶ τῶν ἄλλων καρποφόρων δένδρων κατεχόμεναι γαῖαι.

ε) Ἡ συνδρομὴ εἰς τὰ δημόσια ἔσοδα : Ὁ καπνὸς ἀποτελεῖ πηγὴν φορολογικῶν εἰσπράξεων. Ὁ ἔγγειος ἐκ τοῦ καπνοῦ φόρος, ἀνερχόμενος πρὸ τῆς ἐβδόμης Αὐγούστου τοῦ 1952 εἰς 14 %, μετέπειτα δὲ εἰς 16,80 % τῆς ἀγοραίας ἀξίας αὐτοῦ, ἀπέδωσεν εἰς τὰ δημόσια ἔσοδα, κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1950—51 ποσὸν 12.289.535.111 δραχμῶν κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1951—52 ποσὸν ἐκ δραχμῶν 21.436.357.157.

στ) Ἡ ἔλλειψις ὑποκαταστάτου προϊόντος : Δὲν ὑπάρχει δυνατότης ὑποκαταστάσεως τῆς καλλιέργειας τοῦ καπνοῦ δι' ἄλλης.

Τὸ μεγαλύτερον μέρος τοῦ ἐδάφους τοῦ διὰ τὴν καλλιέργειαν ἐκλεκτῶν ποιότητων καπνῶν διατιθεμένου καὶ εἰς τὰς βορείας ἐπαρχίας τῆς χώρας εὐρισκομένου δὲν εἶναι κατάλληλον, λόγῳ τῆς φύσεώς του, ἀλλὰ καὶ λόγῳ τοῦ κλίματος, γὰρ χρησιμοποιηθῆ δι' ἄλλας ἱκανοποιητικῆς ἀποδόσεως καλλιεργείας. Καὶ ναὶ μὲν ὑπάρχει ἡ δυνατότης τῆς ἀποκαταστάσεως ταύτης ἐπὶ τῶν γαιῶν τῶν παραγουσῶν καπνὰ ἐσωτερικῆς καταναλώσεως, πλὴν αἱ γαῖαι αὗται μικρὰν καταλαμβάνουν ἔκτασιν.

II. Η ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ

1. Παρ' ἡμῖν, ἡ ἐνάσκησις τῆς οἰκονομικῆς δραστηριότητος, εἰς ὅτι ἀφορᾷ τὸν καπνόν, στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ συναγωνισμοῦ. Καθεστῶς μονοπωλίου διὰ τὴν παραγωγὴν ἢ τὴν διάθεσιν τοῦ καπνοῦ δὲν ὑφίσταται ἐν τῇ Χώρα. Ἄλλο βεβαίως τὸ ζήτημα ὅτι ἡ ὑφισταμένη συγκέντρωσις τῶν ἀσχολουμένων μὲ τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν βιομηχανίαν τοῦ καπνοῦ ἐπιχειρήσεων δημιουργεῖ ἢ ἐγκυμονεῖ καθεστῶς πραγματικοῦ μονοπωλίου. Ἀξιοσημείωτον εἶναι πάντως τὸ γεγονός ὅτι οἱ συνεταιρισμένοι καπνοπαραγωγοὶ συμπήξαντες ὑπὸ τὸν τίτλον «Συνεταιριστικὴ Ἑνωσις Καπνοπαραγωγῶν Ἑλλάδος», Ὄργανισμὸν προσπαθοῦν γὰρ ὀλοκληρώσουν εἰς τὴν παραγωγικὴν λειτουργίαν αὐτῶν καὶ τὴν ἐμπορικὴν τοιαύτην, περιοριζόμενοι ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς τὴν ρύθμισιν τῆς ἀγορᾶς τοῦ καπνοῦ διὰ τοῦ συστήματος τῆς διαβαθμισμένης προσφορᾶς αὐτοῦ.

2. Ἐν πάσῃ ὁμως περιπτώσει ὑφίσταται, παρ' ἡμῖν, ἔλεγχος τοῦ Κράτους ἐπὶ τῆς παραγωγῆς καὶ τῆς πωλήσεως τοῦ καπνοῦ.

Ὁ ἔλεγχος τῆς παραγωγῆς —εἶναι τοῦτο προφανές— ἀποβλέπει εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τοῦ καπνοῦ, ἔτι δὲ εἰς τὴν ἐναρμόνισιν τῆς προσφορᾶς πρὸς τὴν ζήτησιν αὐτοῦ. Προπολεμικῶς τὰ διὰ τὴν ἐνέργειαν τοῦ ἐλέγχου τούτου ληφθέντα μέτρα ὑπῆρξαν :

α) Ὁ περιορισμὸς τῆς καλλιεργουμένης ἐκτάσεως, ὃ ὁποῖος συνίστατο εἰς τὸν καθορισμὸν ἀνωτάτων ὀρίων καλλιεργητέων εἰς ἐκάστην περιφέρειαν καὶ ὑφ' ἐκάστου παραγωγοῦ ἐκτάσεων καὶ ἰδῆ διὰ τοῦ ἐπακριβοῦς προσδιορισμοῦ τῶν ἐκτάσεων τούτων εἰς ἀριθμὸν δεκαδικῶν στρεμμάτων. Χάρις εἰς τὸ μέ-

τρον τοῦτο, ἡ καλλιέργεια τοῦ καπνοῦ ἦτις, κατὰ τὸ ἔτος 1936, ἐνηργεῖτο ἐπὶ ἐκτάσεως γαιῶν 1.146.500 στρεμμάτων, τὸ ἔτος 1939 περιορίσθη εἰς 864.520 στρέμματα, ἤτοι ἐμειώθη αὕτη κατὰ 24 %.

β) Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς καλλιεργείας καπνοῦ ἐπὶ ἐκτάσεως μικροτέρας τοῦ ἑνὸς ἢ τοῦ ἡμίσεος στρέμματος (2).

γ) Ἡ ἀπαγόρευσις τῆς φυτεύσεως καπνῶν, τὸ μὲν εἰς ὠρισμένας περιοχὰς μὴ παραγωγικὰς, οἷαι αἱ περιοχαὶ τῆς Ἀττικῆς, τῆς Λεβαδείας, τῆς Καλαμπάκας, τῶν Πατρῶν, τῶν Καλαμῶν, τῆς Σύφρου καὶ τῆς Ζακύνθου, τὸ δὲ εἰς ἐδάφη τὰ ὁποῖα, ὡς ἐκ τῆς συστάσεως αὐτῶν, τῆς ὑγρασίας καὶ τῶν ὑφ' ἃς τελοῦν κλιματολογικῶν συνθηκῶν εἶναι ἀκατάλληλα διὰ τὴν παραγωγὴν καπνοῦ καλῆς ποιότητος.

Οἱ περιορισμοὶ οὗτοι ἀρθέντες προσωρινῶς, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Χώρας, πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς προωθήσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς καὶ ἐπαναφορᾶς αὐτῆς εἰς τὰ προπολεμικὰ ὄρια, ἰσχύουν σήμερον, πλὴν τοῦ περιορισμοῦ τοῦ ἀφορῶντος εἰς τὸν κανονισμὸν τῶν καλλιεργητέων εἰς ἐκάστην περιφέρειαν ἐκτάσεων καὶ ὑφ' ἐκάστου παραγωγοῦ ἐκτάσεων.

Ὁ ἔλεγχος εἰς τὴν πώλησιν ἐξ ἄλλου ἀποβλέπει εἰς σκοποὺς κυρίως φορολογικούς. Πᾶσα σύμβασις ἀγοραπωλησίας καπνοῦ, συνομολογουμένη μετὰ τὸ παραγωγοῦ, πωλοῦντος τὸ ἴδιον αὐτοῦ προϊόν, καὶ ἐμπόρου, εἶναι ἄκυρος, ἐὰν δὲν συναφθῇ κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ Νόμου 4672) 1930, ὅστις ὀρίζει πρὸς τούτοις ὅτι τὸ ἔγγραφον τῆς συμβάσεως ἀγοραπωλησίας πρέπει νὰ καταχωρῆται εἰς εἰδικὸν βιβλίον μεταγραφῆς.

3. Ἀλλὰ τὸ Κράτος διαδραματίζει καὶ ἕτερον σπουδαιότατον ρόλον: Μερικῶς διὰ τὴν εὐρυθμίαν καὶ κατὰ τρόπον γοργὸν λειτουργίαν τῆς καπναγορᾶς, λαμβάνον τὰ κατάλληλα, δι' ἐκάστην περίστασιν μέτρα, οἷα ἡ χρηματοδότησις τοῦ καπνεμπορίου, τὸ ὁποῖον δὲν δύναται νὰ διαθέτῃ ἐξ ἰδίων τὰ ἀπαιτούμενα ἐκάστοτε μεγάλα ποσὰ κεφαλαίων διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν καπνῶν καὶ τὴν ἀντιμετώπισιν τῶν δαπανῶν τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας αὐτῶν καὶ ἄλλων τινῶν ἐξόδων (3). ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀπωλήτων καὶ εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν εὐρισκομένων διαφόρων ἐσοδειῶν.

4. Παρ' ἡμῖν, τὸ Κράτος δὲν παρεμβαίνει εἰς τὸν προσδιορισμὸν τῶν τιμῶν πωλήσεως τῶν καπνῶν, αἵτινες διαμορφοῦνται διὰ τῆς ἐλευθέρως λειτουργίας τοῦ Νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ ζήτησεως.

Μεταπολεμικῶς ἡ μέση τιμὴ τὴν ὁποῖαν οἱ παραγωγοὶ ἐπέτυχον, κατὰ χιλιόγραμμον, διὰ τὰ καπνὰ αὐτῶν, ἔχει ὡς ἀκολούθως:

(2) Ὁ περιορισμὸς οὗτος συνδέεται μὲ λόγους φορολογικούς.

(3) Ἡ χρηματοδότησις τοῦ καπνεμπορίου εἶναι σημαντικὴ. Ἀνέρχεται εἰς 80 % ἢ καὶ περισσότερον τῆς τιμῆς ἀγορᾶς τῶν καπνῶν.

Έτος 1947	Δρχ.	7.444
» 1948	»	10.317
» 1949	»	9.927
» 1950	»	10.837
» 1951	»	10.000

Αἱ ἀνωτέρω τιμαὶ μὴ καλύπτουσαι, ἢ μόλις καλύπτουσαι τὰ ἔξοδα παραγωγῆς, δὲν ἦσαν βεβαίως ἱκανοποιητικαί. Διὰ τοῦτο, ἡ παρεμβάσις τοῦ Κράτους κατέστη ἀναγκαία πρὸς ἐξασφάλισιν δικαίων καὶ λογικῶν τιμῶν ὑπὲρ τῶν παραγωγῶν διὰ τῆς ἐπιδοτήσεως αὐτῶν, ἢ, ὅπερ τὸ αὐτό, διὰ τῆς παροχῆς συμπληρωματικοῦ τιμήματος ἐπὶ τῶν τιμῶν τὰς ὁποίας ἐπιτυγχάνουν οὗτοι διὰ τῆς πωλήσεως τοῦ προϊόντος των.

Ἡ ἀνωτέρω ἐπιδόσεις παρεσχέθη τὸ πρῶτον, διὰ τὰ καπνὰ τῆς ἐσοδείας 1947, συνίστατο δ' αὕτη ἐν τούτῳ : Καθωρίζοντο τιμαὶ ἀσφαλείας διὰ τὰ καπνὰ ἐκάστου χωρίου ἐπὶ τῇ βάσει πολλαπλασίου τῆς προπολεμικῆς τιμῆς αὐτῶν, διὰ τὴν ἐξεύρεσιν τῆς ὁποίας ἐλαμβάνετο ὑπ' ὄψιν ὁ μέσος ὅρος τῶν τιμῶν τῶν ἐτῶν 1935—1939 διὰ τὴν Ἀνατολικὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Θράκην, αἱ τιμαὶ δὲ τοῦ ἔτους 1939 διὰ τὰς ἄλλας περιφερείας. Καθωρίζοντο, πρὸς τούτοις, κατὰ χωρίον καὶ ἐσοδείαν, τιμαὶ, λεγόμεναι ἐμπορικαί, αἵτινες ἔδει γὰρ ἦσαν ἀνάλογοι τῶν τιμῶν τὰς ὁποίας τὸ καπνεμπόριον θὰ ἠδύνατο, κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Ἀυτονόμου Ὄργανισμοῦ Ἑλληνικοῦ Καπνοῦ, ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐμπορικῆς τιμῆς συνίστα τὸ χορηγητέον ποσὸν ἐπιδοτῆν ἂν ἐπιτύχη ἐπὶ τῆς διεθνoῦς ἀγορᾶς. Ἡ τυχὸν διαφορὰ μεταξὺ τῆς τιμῆς σεως. Ἐννοεῖται ὅτι ἡ τιμὴ ἀσφαλείας παρηκολούθει τὰς ὑψωτικὰς κινήσεις τοῦ τιμαρίθμου καὶ τὰς πτωτικὰς τοιαύτας τῶν διεθνῶν τιμῶν. Ὄντως καθορισθεῖσα αὕτη τὸ ἔτος 1947 εἰς τὸ 115πλάσιον τῶν προπολεμικῶν τιμῶν, ἀνυψώθη τὸ ἔτος 1948 εἰς τὸ 200πλάσιον τῶν τιμῶν τούτων, ἀκολούθως δὲ εἰς τὸ 230πλάσιον τὸ 1949 καὶ 260πλάσιον τὸ 1950.

Τὸ σύστημα τοῦτο τῆς ἐπιδοτήσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς ὑπῆρξεν εὐστοχον. Διότι, ἀντὶ γὰρ στρίζεται ἐπὶ τῆς ἐκάστοτε, κατὰ ποιότητος, κατατάξεως τῶν καπνῶν ἐκάστου χωρίου, ἐβασίζετο ἐπὶ σταθερᾶς ποιότητος, ἣτις ἦτο ἡ προπολεμικῶς ὑφ' ἐκάστου χωρίου ἐπιτευχθεῖσα. Ἦγεν, ὡς ἐκ τούτου, εἰς τὴν χαλάρωσιν τοῦ ἐνδιαφέροντος τῶν παραγωγῶν διὰ τὴν ἀνύψωσιν τῆς ποιοτικῆς στάθμης τοῦ προϊόντος αὐτῶν. Διὰ τοῦτο, ἐν ἔτει 1952, τὸ σύστημα τοῦτο ἀντικατεστάθη δι' ἑτέρου ἐκφράζοντος τὴν ἐπιδοτήσιν διὰ ποσοστοῦ ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν τῆς τιμῆς τῆς ἐπιτυγχανομένης ὑφ' ἐκάστου παραγωγῶν κατὰ τὴν πώλησιν τῶν καπνῶν αὐτοῦ.

Τὸ νέον τοῦτο σύστημα, ἐφαρμοσθέν, τὸ πρῶτον, διὰ τὴν ἐσοδείαν 1951, διεβάθμισε τὰς ἐπιδοτήσεις τῶν καπνῶν ὡς ἀκολούθως :

Ἐπὶ τιμῆς μέχρι Δραχ.	7.500	κατ' ὁκᾶν, ἐπιδοτήσεις	22 %
» » » »	7.500—10.000	» »	25 %
» » » »	10.001—13.000	» »	35 %
» » » »	13.001—16000	» »	40 %
» » » »	16.001—19.000	» »	43 %
» » » »	19.001—22.000	» »	46 %
» » » »	22.001—25.000	» »	48 %
» » » »	25.001—καὶ ἄνω	» »	50 %

Σημειωτέον ὅτι τῆς ἐπιδοτήσεως ἀπεκλείσθησαν ὠρισμένα περιοχαί, εἰς τινὰ δὲ χωρία τὸ ποσοστὸν τῆς ἐπιδοτήσεως ὠρίσθη κατ' ἀποκοπὴν εἰς 40 %.

Πρόδηλον εἶναι ὅτι, κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον τῆς ἐπιδοτήσεως, οἱ παραγωγοί, οἱ ὅποιοι θὰ προσφέρουν καλυτέρας ποιότητος καπνῶν, ὅχι μόνον θὰ πωλοῦν ἀκριβώτερον, ἀλλὰ θὰ ἀπολαύσουν καὶ μεγαλυτέρας ἐπιδοτήσεως.

Συνεπῶς, ἡ καθιέρωσις, διαφορικοῦ, ἀναλόγως τῆς ποιότητος, ποσοστοῦ ἐπιδοτήσεως, θὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν, τὸν ἐκτοπισμὸν τῆς καπνοκαλλιεργείας ἐκ τῶν μὴ καταλλήλων δι' αὐτὴν ἐδαφῶν καὶ τὴν προώθησιν τῆς καλλιεργείας τῶν καπνῶν τῆς προτιμήσεως τῆς διεθνοῦς καταναλώσεως.

Διὰ τὰς κατωτέρω ἐσοδείας, τὸ χορηγηθὲν εἰς τοὺς καπνοπαραγωγούς συμπληρωματικὸν τίμημα ἔχει ὡς ἑξῆς :

Ἐσοδεῖα 1947	Δραχμαὶ	1.492	κατ' ὁκᾶν
» 1948	»	2.704	»
» 1949	»	3.186	»
» 1950	»	3.290	»
» 1951	»	—	»

Διετέθησαν δὲ ἐκ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν πληρωμὴν συμπληρωματικοῦ τιμήματος τὰ ἀκόλουθα ποσά :

Διὰ τὰ καπνὰ ἐσοδείας 1946	Δραχμ.	25.000.000.000
» » » » 1947	»	57.000.000.000
» » » » 1948	»	77.000.000.000
» » » » 1949	»	133.000.000.000
» » » » 1950	»	149.000.000.000

Προεβλέφθη, πρὸς τούτοις, εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τοῦ Κράτους πρὸς πληρωμὴν συμπληρωματικοῦ τιμήματος, διὰ τὰ καπνὰ ἐσοδείας 1951, τὸ ποστὸν τῶν δραχ. 16.000.000.000.

Γεγνᾶται ὁμῶς τὸ ἐρώτημα : Αἱ ἐπιτευχθεῖσαι ὑπὸ τῶν καπνοπαραγωγῶν μέσαι τιμαί, σὺν τῷ συμπληρωματικῷ τιμήματι, συνιστοῦν πράγματι ἐνθάρρυνσιν τῆς καπνοκαλλιεργείας, παρ' ἡμῖν ;

Ἡ ἀπάντησις εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο θὰ δοθῇ καταφατική, ἐάν, ἐν σχέσει μετὰ τὰς προπολεμικὰς τιμὰς, ἡ αὔξεισις τῆς τιμῆς τῶν καπνῶν, νοουμένης μετὰ τοῦ συμπληρωματικοῦ τιμήματος, παρουσιάζεται μεγαλύτερα τῆς αὔξεσις τῶν χονδρικῶν τιμῶν τῶν ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων.

Ἄς ἴδωμεν ἐν πρώτοις, ποία ὑπῆρξεν ἡ αὔξεισις τῆς τιμῆς τῶν καπνῶν ἐν σχέσει μετὰ τὴν προπολεμικὴν τιμὴν αὐτῶν. Ἡ μέση τιμὴ τῶν καπνῶν, κατὰ τὰ ἔτη 1934 - 1938 ἦτοι :

Τὸ ἔτος 1934	Δραχ.	29,91	κατὰ	χιλιόγραμμον
»	»	1935	»	51,46
»	»	1936	»	43,67
»	»	1937	»	51,—
»	»	1938	»	56,17

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω στοιχεῖα, ἡ μέση τιμὴ τῶν καπνῶν τῶν ἐτῶν 1934—1938 ἦτο δραχ. 46,44 κατὰ χιλιόγραμμον. Τὸ ἔτος 1951 ἐξ ἄλλου, ἡ ἐπιτευχθεῖσα, δι' ἕκαστον χιλιόγραμμον καπνοῦ μέση τιμὴ, ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 10.000, ἥτις διὰ τῆς ἐνσωματώσεως εἰς αὐτὴν τοῦ καταβληθέντος εἰς τοὺς καπνοπαραγωγούς συμπληρωματικοῦ τιμήματος, ἔφθασεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δραχ. 12.500 κατὰ χιλιόγραμμον.

Συγκρινομένης τῆς κατὰ τὰ ἔτη 1934—40 μέσης τιμῆς τῶν καπνῶν ἐκ δραχ. 46,44, πρὸς τὴν τοιαύτην τοῦ ἔτους 1951, ἐκ δραχ. 12.500, προκύπτει αὔξεισις, τῆς, κατὰ τὸ ἔτος 1951, ἐπιτευχθείσης μέσης τιμῆς καπνῶν κατὰ 269 φορές περίπου.

Ἄς ἐξετάσωμεν τώρα τὴν αὔξεισιν τῆς τιμῆς τῶν ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων ἐν σχέσει μετὰ τὴν πρὸ τοῦ πολέμου τιμὴν αὐτῶν.

Ἡ μέση χονδρική τιμὴ τῶν προϊόντων τούτων κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938 ἦτο : (4).

Τὸ ἔτος 1934	Δραχ.	4.98	κατὰ	χιλιόγραμμον
»	»	1935	»	4.90
»	»	1936	»	5.64
»	»	1937	»	6.42
»	»	1938	»	5.77

Ἦτοι ἡ μέση τιμὴ τῶν ὡς ἄνω γεωργικῶν προϊόντων κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938 ἀνῆλθεν εἰς δραχ. 5,54 κατὰ χιλιόγραμμον.

Λαμβάνοντες πρὸς τούτοις ὑπ' ὄψιν τὰς τιμὰς τοῦ ἔτους 1951, εὐρίσκομεν ὅτι, κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ἡ μέση, κατὰ χιλιόγραμμον, χονδρική τιμὴ τῶν ὡς ἄνω γεωργικῶν προϊόντων ἔφθασεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν 2316,94 δραχ.

(4) Τὰ γεωργικὰ ταῦτα προϊόντα εἶναι : σιτηρά, ἄμπελοι, ἐλαῖαι ἐλαιόλαδον, ἐσπεριδοειδῆ, ὕσπρια, σταφίδες, ὀπῶραι, ξηροὶ καρποί, βάμβαξ, σησάμι, γλυκάνισον κλπ.

Ἐὰν δὲ συγκρίνομεν τὴν μέσην, κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938, τιμὴν τῶν, περὶ ὧν πρόκειται, προϊόντων, πρὸς τὴν μέσην τιμὴν αὐτῶν τοῦ ἔτους 1951, ἦτις ἀνῆλθεν εἰς 2.136.94 δραχ. θὰ εὐρωμεν ὅτι ἡ μέση τιμὴ τοῦ ἔτους 1951 ἠϋξήθη κατὰ 418,22 φορές.

Ὅθεν ἔχοντες ὑπ' ὄψει τ' ἀνωτέρω δεδομένα, δίδομεν εἰς τὸ τεθὲν ἀνωτέρω ἐρώτημα ἀπάντησιν ἀρνητικὴν ὡς ἀκολουθῶς :

Δεδομένου, ὅτι, ἐν σχέσει μὲ τὰς προπολεμικὰς τιμὰς, ἡ μὲν μέση τιμὴ τῶν καπνῶν, συνυπολογιζομένης εἰς αὐτὴν καὶ τῆς Prime, ἠϋξήθη μόνον κατὰ 269 φορές, ἐνῶ ἡ τῶν ἄλλων γεωργικῶν προϊόντων τοιαύτη ἠϋξήθη κατὰ 418 φορές, πρέπει νὰ δεχθῶμεν ὅτι ἡ ἐνθάρρυνσις τῆς καπνοκαλλιεργείας ἡμῶν δὲν ὑπῆρξε ἀξιόλογος.

Εἶναι δὲ ἡ διαπίστωσις αὕτη ἀξία ἰδιαιτέρα προσοχῆς, καθ' ὅσον γενικῶς αἱ διεθνεῖς τιμαὶ τῶν καπνῶν, ἀπὸ τοῦ πολέμου καὶ ἐντεῦθεν, ἠϋξήθησαν κατὰ ποσοστὸν σχετικῶς μεγαλύτερον ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν αὐξήσιν τὴν ὁποίαν τὸ σύνολον τῶν λοιπῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐπέτυχεν. (5).

III. Αἱ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΤΗΣ ΕΞΑΓΩΓΗΣ

1. Ὁ καπνὸς συνιστᾷ τὸ κυριώτερον τῶν ἐξαγωγίμων προϊόντων τῆς Χώρας ἡμῶν.

Κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον 1935—1939 ἡ ἐξαγωγή μας εἰς καπνὰ ἦτο σχετικῶς ἱκανοποιητικὴ καὶ δὴ ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως ὄγκου ἀλλὰ καὶ ἀπόψεως τιμῶν. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, ἡ ἐξαχθεῖσα ἐξ Ἑλλάδος ποσότης καπνῶν ἀνῆλθεν εἰς 44.235.470 χιλγρ. ἀξίας 36.117.936 δολλαρίων, ἀποδώσασα μέσην τιμὴν κατὰ χιλιόγραμμον 0,81 δολλαρίων.

2. Ἡ κατάστασις αὕτη τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας ἀνετράπη κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐπελθόντος πολέμου διὰ νὰ ἐπακολουθήσῃ μεταπολεμικῶς ἄλλη, ἧς τὰ δεδομένα ἐμφανίζονται κατωτέρω :

Ἔτη	Ἐξαχθεῖσα ποσότης εἰς χιλιόγραμματα	Ἀξία εἰς Δολλάρια	Μέση τιμὴ κατὰ χιλιόγραμμον εἰς Δολλάρια
1945	170.875	217.800	1,29
1935	170.875	217.800	1,29
1946	12.916.816	31.285.000	2,42

(5) Ἡ μεγαλυτέρα αὐξήσις τῆς τιμῆς τῶν καπνῶν ὀφείλεται εἰς τοὺς ἐπιβληθέντας ἐπὶ τῆς παραγωγῆς αὐτῶν περιορισμούς ὡς καὶ εἰς τὰς τιμὰς ὑποστηρίξεως τῶν βορειοαμερικανικῶν καπνῶν. Εἰς τὰς περισσοτέρας τῶν Χωρῶν, αἵτινες παράγουν καπνὰ, τὸσον ἡ παραγωγή, ὅσον καὶ ἡ ἐμπορία τοῦ προϊόντος τούτου ὑπῆχθησαν εἰς περιορισμούς μεγαλυτέρους τῶν διὰ τὰ λοιπὰ γεωργικὰ προϊόντα καθιερωθέντων.

1947	17.920.024	38.516.000	2,15
1948	18.484.523	36.469.000	1,97
1949	28.100.606	44.943.000	1,59
1950	26.329.985	36.386.000	1,38
1951	31.018.916	37.419.000	1,20

Ὁ ἀνωτέρω πίναξ δεικνύει ὅτι ἡ ἐξαγωγή τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον—ἔστω καὶ μὲ τίνας διακυμάνσεις—βαίνει ἀξανομένη, χωρὶς ὅμως καὶ νὰ ἐξιχθῆ μέχρι τοῦ σημείου τῆς προπολεμικῆς θέσεως αὐτῆς. Πράγματι, ἐὰν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν μέσην ἐξαγωγὴν τῆς πενταετίας 1947—51, ἀνερχομένην εἰς 24.386.811 χιλιόγραμμα, θὰ παρατηρήσωμεν ὅτι αὕτη παραβαλλομένη πρὸς τὴν μέσην ἐξαγωγὴν τῶν ἐτῶν 1935—1939 ὑπολείπεται κατὰ 45 %. Τὸ τελευταῖον τοῦτο δεδομένον εἶναι ἀξιοσημείωτον καὶ δὴ κατὰ τοσοῦτον περισσότερον, καθ' ὅσον, διὰ τὴν ἐνίσχυσιν τῶν ἐξαγωγῶν μας, παρεσχέθη ἐπιδότησις τοῦ Κράτους, ἣτις ἀντιπροσώπευε ποσοστὸν 12 % ἐπὶ τῆς ἀξίας τῶν καπνῶν ὑπολογιζομένης FOB, καὶ ἦτο μάλιστα ἔτι μεγαλύτερα διὰ τὰς περιπτώσεις ἐξαγωγῆς καπνῶν ἐσοδείας 1948 καὶ παλαιότερων.

Τὰ ποσὰ τὰ διατεθέντα ὑπὸ τοῦ Κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὴν ἀνωτέρω ἐπιδότησιν ἔχουν ὡς ἐξῆς εἰς δισεκατομμύρια δραχμῶν.

1949—50	85	1951—52	80
1950—51	75	1952—53	80

Εὐκόλως καθίσταται ἀντιληπτὸν ὅτι ἡ μειωμένη αὕτη ἐξαγωγή τῶν καπνῶν μας εἶχε τὰς συνεπείας αὐτῆς. Κατελείποντο κατ' ἔτος ἐν τῇ Χώρα σεβαστὰ ἀποθέματα, τὰ ὁποῖα ἤσκουν, ὡς ἦτο ἐπόμενο, πίεσιν ἀσφυκτικὴν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς καπναγορᾶς.

Ἐκ τῶν σχετικῶν στοιχείων τοῦ Αὐτονόμου Ὄργανισμοῦ Ἑλληνικοῦ καπνοῦ, προκύπτει ὅτι κατὰ τὴν 1ην Ὀκτωβρίου 1952 ὑπῆρχον ἐν τῇ Χώρα ἀποθέματα καπνοῦ ἐσοδείας 1951 καὶ παλαιότερων συνολικῆς ποσότητος 59785 τόννων, τὰ ὁποῖα ἦσαν κατανεμημένα ὡς ἀκολούθως :

Εἰς τοὺς καπνεμπόρους 46.710 τόννοι.

Εἰς τὴν Ἀγροτικὴν Τράπεζαν τῆς Ἑλλάδος 8.275 τόννοι καὶ εἰς χεῖρας τῶν παραγωγῶν 4.800 τόννοι.

Ἐὰν δὲ εἰς τὰ ἀποθέματα ταῦτα πρέπη νὰ προσθέσωμεν καὶ τὰ ἀδιάθετα καπνὰ τῆς ἐσωτερικῆς καταναλώσεως τὰ ὁποῖα ἀνήρχοντο εἰς 8.000 τόννους, τότε θὰ πρέπη νὰ εἴπωμεν ὅτι τὸ σύνολον τῶν ἐν τῇ Χώρα ἀποθεμάτων καπνοῦ, κατὰ τὴν 1.10.52, ἔφθανεν εἰς τοὺς 67.785, τόννους.

Δεικνύει, κατὰ δεύτερον λόγον, ὁ ἐν τοῖς πρόσθεν πίναξ τῆς ἐξαγωγῆς ὅτι, κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον, τὰ καπνὰ μας ἐπέτυχον ἐπὶ τῆς διε-

θνοῦς ἀγορᾶς, τιμὰς ἀνωτέρας τῶν προπολεμικῶν. Πράγματι, ἐνῶ ἡ μέση τιμὴ ἑνὸς χιλιογράμμου καπνοῦ ἐξαχθέντος κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον 1935—1939 ἦτο 0,81 δολλάρια, ἡ μέση τιμὴ τῶν κατὰ τὰ ἔτη 1947—51 ἐξαχθέντων καπνῶν ὑπῆρξε διπλασία, ἀνελθοῦσα εἰς δολλάρια 1,65 κατὰ χιλιόγραμμον. Ἐν προκειμένῳ οὐχ ἦττον δὲν πρέπει νὰ παροραῖται τὸ γεγονός ὅτι ἡ μεταπολεμικὴ ἀγοραστικὴ δύναμις τοῦ δολλαρίου δὲν εἶναι ἡ αὐτὴ μὲ τὴν πρὸ τοῦ πολέμου τοιαύτην. Εἶναι αὕτη μειωμένη κατὰ ἕν τρίτον τοῦλάχιστον. Δέν, πρέπει, πρὸς τούτοις νὰ λησμονῆται τὸ ἕτερον γεγονός ὅτι ἡ ἐπίσημος τιμὴ τοῦ δολλαρίου εἶναι καθωρισμένη, παρ' ἡμῖν, κάτω τῆς ἐν τῇ ἐλευθέρῃ ἀγορᾷ, τιμῆς αὐτοῦ.

Ἐκτὸς τούτου ἐὰν ἐξετασθῇ ἡ πορεία τῶν τιμῶν κατὰ τὸν ροῦν τῆς μεταπολεμικῆς περιόδου, θὰ διαπιστωθῇ ὅτι αὕτη διαγράφεται σταθερῶς κατιοῦσα. Ἡ μέση τιμὴ ἑνὸς χιλιογράμμου καπνοῦ ἐξαχθέντος κατὰ 1951, ἥτις ἔφθασε εἰς δολλάρια 1,20, δὲν ἀντιπροσωπεύει παρὰ τὰ 50 % τῆς ἀντιστοίχου τιμῆς τοῦ 1946 ἀνελθούσης εἰς δολλάρια 2,42.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει, ὅπως καὶ προπολεμικῶς οὕτω καὶ μεταπολεμικῶς, αἱ ἐκ τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν εἰσπράξεις μας, συνιστοῦν σπουδαιότατον στοιχεῖον τοῦ ἐνεργητικοῦ τοῦ ἐμπορικοῦ ἡμῶν ἰσοζυγίου. Κατὰ τὴν περίοδον 1935—1939, ἡ ἀξία τοῦ ἐξαχθέντος καπνοῦ μας ἐξέφραζε, κατὰ μέσον ὄρον, τὰ 47 % τῆς μέσης ἀξίας τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας. Μεταπολεμικῶς τὸ ποσοστὸν τοῦτο παρουσιάζεται μικρότερον. Εἶναι ὅμως ἀρκετὰ σημαντικὸν ἐν σχέσει μὲ τὰ ποσοστὰ διὰ τῶν ὁποίων συντρέχουν εἰς τὸν σηματοπισμὸν τῆς ἀξίας τῶν ἐν γένει ἐξαγωγῶν μας τὰ ἄλλα ἐξαγόμενα προϊόντα, οὕτω, κατὰ τὸ ἔτος 1950—1951, ἡ ἀξία τῶν εἰς καπνὰ ἐξαγωγῶν μας, ἀνελθοῦσα εἰς τὸ ποσὸν τῶν 34.792.000 δολλαρίων, ἀντιπροσώπευε ποσοστὸν 36,5 % τῆς ἀξίας τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν μας, ἥτις εἶχε φθάσει εἰς τὰ 94,9 ἑκατομμύρια δολλάρια. Ἐπίσης ἡ ἀξία τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1951—52 ἐξαχθέντων καπνῶν μας, ἀποδώσασα ποσὸν 48.028.000 δολλαρίων ἀνταπεκρίνετο εἰς ποσοστὸν 43 % τῆς ἀξίας τοῦ συνόλου τῶν ἐξαγωγῶν ἡμῶν, ἥτις εἶχε καλύψει ποσὸν 111,5 ἑκατομμυρίων δολλαρίων.

4. Κυριώτεραι πελάτιδες χῶραι τῶν καπνῶν μας ἦσαν ἄλλοτε, εἶναι δὲ καὶ νῦν, ἡ Γερμανία (ἢ Δυτικὴ νῦν) καὶ αἱ Ἡνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς.

Ἡ Γερμανικὴ ἀγορά, κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1935—1939 ἀπερρόφα, κατὰ μέσον ὄρον, ποσότητα 22.936 τόννων Ἑλληνικῶν καπνῶν, ἀντιστοιχοῦσαν εἰς τὰ 50 % περίπου τοῦ συνόλου τῶν τοποθετουμένων ἐπὶ τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς ἑλληνικῆς προελεύσεως καπνῶν. Ἐξ ἄλλου, αἱ εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτεῖας τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τὴν αὐτὴν ὡς ἄνω περίοδον, ἐξαγωγαὶ τοῦ καπνοῦ μας ἤγγιζόν, κατὰ μέσον ὄρον, τὸ ὕψος τῶν 8537 τόννων, ἀντα-

ποκρινόμενα εις τὰ 19,1 % τοῦ συνόλου τῶν εἰς καπνὰ ἐξαγωγῶν μας. Ἐπιβάλλεται, οὐχ ἦττον, νὰ λεχθῆ ὅτι, ἀπὸ τῆς ἀπόψεως τῶν ἐπιτυγχανομένων τιμῶν, αἱ Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς ἐξεπροσώπουν τὸν πρῶτον πελάτην ἡμῶν, διὰ τὸν λόγον ὅτι ἠγόραζον αὐταὶ τὰ καλλιτέρας ποιότητος καὶ ἐπομένως τὰ ὑπερτέρας ἀξίας καπνὰ μας. Οὕτω, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, ἐνῶ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας εἴχομεν πωλήσει, κατὰ μέσον ὄρον, 8.537.000 χιλιόγραμμα καπνῶν καὶ εἴχομεν εἰσπράξει ποσὸν 10.044.169 δολλαρίων, τὸ ὁποῖον ἀπέδωσε μέσην τιμὴν 1,18 δολλαρίων κατὰ χιλιόγραμμον, ἐκ τῆς πωλήσεως εἰς τὴν Γερμανίαν, κατὰ μέσον ὄρον, 22.436.000 χιλιογράμμων, ἐπραγματοποιήσαμεν εἰσπράξεις 18.153.710 δολλαρίων, ἥτοι ἐπετύχομεν μέσην, κατὰ χιλιόγραμμον, τιμὴν 0,80 δολλαρίων.

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μεταπολεμικὴν ἐξέλιξιν τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν τῆς Χώρας μας πρὸς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, αὕτη εἰκονίζεται εἰς τὸν κατωτέρω παρατιθέμενον πίνακα.

Ἔτη	Δυτικὴ Γερμανία		Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι Ἀμερικῆς	
	Ποσότης ἐξαγωγῆς εἰς χιλιογρ.	Ἀξία εἰς Δολλάρια	Ποσότης ἐξαγωγῆς εἰς χιλιογρ.	Ἀξία εἰς Δολλάρια
1946	—	—	8.336.082	20.196.000
1947	—	—	5.440.592	12.348.000
1948	2.257.704	2.452.967	5.465.585	12.173.125
1949	4.508.709	6.229.817	6.645.119	13.224.156
1950	6.384.158	8.327.950	5.823.923	10.695.261
1951	7.048.124	8.204.880	5.145.181	8.914.627

Ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω πίνακος ἐὰν περιορισθῶμεν εἰς τὰ στοιχεῖα τὰ ἀφορῶντα τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1948—1951, τὰς ἐξῆς δυνάμεθα νὰ διατυπώσωμεν παρατηρήσεις :

α) Ἡ μέση ἐξαγωγή τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἀνῆλθεν εἰς 5.049.673 χιλιόγραμμα ἢ δὲ πραγματοποιηθεῖσα μέση τιμὴ, κατὰ χιλιόγραμμον, ἔφθασε τὰ 1,24 δολλάρια.

β) Τὰ ἐξαχθέντα εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας Ἑλληνικὰ καπνὰ καλύπτουν, κατὰ μέσον ὄρον, ποσότητα 5.769.952 χιλιογράμμων, ἢ δὲ ἐπιτευχθεῖσα μέση τιμὴ πωλήσεως αὐτῶν ἀνῆλθεν εἰς 1,90 δολλάρια κατὰ χιλιόγραμμον.

γ) Ἡ μέση ἐξαγωγή τῶν καπνῶν τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν παρουσιάζεται αἰσθητῶς μειωμένη ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν μέσην ἐξαγωγήν αὐτῆς, εἰς τὰς ἰδίας χώρας, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939. Ἡ μείωσις εἶναι 32,4 % διὰ τὴν πρῶτην τῶν ὡς ἄνω χωρῶν καὶ 78 % διὰ τὴν δευτέραν.

δ) Ἡ μέση τιμὴ τῶν ἐξαχθέντων εἰς τὰς ἀνωτέρω δύο χώρας καπνῶν μας, συγκρινομένη μὲ τὴν μέσην τιμὴν τῶν καπνῶν μας τῶν ἐξαχθέντων εἰς τὰς αὐτὰς χώρας κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, ἐμφανίζεται ἠϋξημένη εἰς μὲν τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν κατὰ τὰ 56 % εἰς δὲ τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας κατὰ 61 %.

ε) Ἡ πρὸς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1951, μέση ἐξαγωγή τῶν καπνῶν μας, ἀντιπροσωπεύει τὰ 19,4 % τῆς κατὰ τὰ αὐτὰ ἔτη μέσης συνολικῆς ἐξαγωγῆς μας, ἐνῶ ἡ εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τοιαύτη τὰ 22,1 %.

5. Εἰς τὴν δευτέραν σειρὰν τῶν πελατῶν τῶν Ἑλληνικῶν καπνῶν, ἔρχονται ἡ Ἀγγλία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰταλία, ἡ Σουηδία, ἡ Ἑλβετία, τὸ Βέλγιον, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Δανία, ἡ Αἴγυπτος, ἡ Τσεχοσλοβακία, ἡ Αὐστρία, ἡ Κύπρος, ἡ Φιλλανδία, ἡ Πορτογαλία, ἡ Νορβηγία, ἡ Μάλτα, ἡ Ἀργεντινὴ, τὸ Ἀλγέριον, τὸ Ἰσραήλ, ἡ Ἀραβία, ἡ Αἰθιοπία, ἡ Συρία, ἡ Περσία, ἡ Οὐραγουάη, ὁ Καναδάς, ἡ Αὐστραλία, καὶ τινες ἄλλαι χῶραι.

Ἡ ποσότης καὶ ἡ ἀξία τῶν μεταπολεμικῶς εἰς τὰς χώρας ταύτας ἐξαχθέντων ἑλληνικῶν καπνῶν καταχωρεῖται κατωτέρω :

Ἔτη	Ἐξαχθεῖσα ποσότης εἰς χιλιόγραμμα	Ἀξίας εἰς Δολλάρια
1946	4.570.734	11.094.750
1947	12.478.437	26.822.450
1948	10.761.234	21.231.950
1949	17.026.778	27.150.000
1950	14.121.904	18.515.370
1951	18.825.612	22.709.800

Αἱ πρὸς τὰς χώρας ταύτας ἐξαγωγαί μας ἀνταποκρίνονται εἰς τὸ 57 % τοῦ συνολικοῦ ὄγκου τῶν ἀπὸ τοῦ ἔτους 1946 μέχρι καὶ τοῦ ἔτους 1951 εἰς καπνὰ ἐξαγωγῶν μας, ἐνῶ κατὰ τὴν προπολεμικὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1935—1939 αἱ πρὸς τὰς διαφόρους χώρας, πλὴν τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἐξαγωγαί τῶν καπνῶν μας ἀντιπροσώπευον μόνον 30,9 % τῆς συνολικῆς εἰς καπνὰ ἐξαγωγῆς μας.

6. Τὰ στοιχεῖα πρὸς τοῦτοις, τὰ ὁποῖα διαθέτομεν διὰ τὴν παγκόσμιον ἐξαγωγή καπνῶν εἶναι τὰ κάτωθι :

α) Αἱ κυριώτεραι ἐξαγωγικαὶ καπνῶν χῶραι, ἐν αἷς καὶ ἡ Ἑλλάς, ἐξήγαγον ἐν συνόλῳ, κατὰ μὲν τὸ ἔτος 1950 τόννους καπνοῦ 567.846, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1951 τόννους 612.468.

Αἱ ἐξαγωγαὶ αὗται παραβαλλόμεναι πρὸς τὴν μέσην, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, ἐξαγωγὴν καπνῶν τῶν αὐτῶν ὡς ἄνω χωρῶν, ἦτις ἀνῆλθεν εἰς

535.831 τόννους, δεικνύουν αύξησιν 4,03 % δια τὸ ἔτος 1950 καὶ 12,2 % δια τὸ ἔτος 1951.

β) Αἱ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, πρὸς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἐξαγωγαὶ καπνοῦ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν ἀνῆλθον τὸ ἔτος 1949 εἰς τόννους 328.510. καὶ τὸ ἔτος 1951 εἰς τόννους 359.240.

γ) Ἐξ ἄλλου αἱ ἐξαγωγαὶ ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς καὶ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν παρουσιάζονται ὡς ἀκόλουθως :

Πρῶτον εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς, (ἐξαγωγαὶ τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας, Βουλγαρίας, Παλαιστίνης, Συρίας καὶ Ἰταλίας) :

Κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939, μέση ἔτησίαι ἐξαγωγή, τόννοι 20.265 κατὰ τὸ ἔτος 1949, τόννοι 27.346 καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1950 τόννοι 28.383.

Δεύτερον εἰς τὴν Γερμανίαν :

Ἡ μέση ἐξαγωγή τῆς Ἑλλάδος, Βουλγαρίας καὶ Τουρκίας κατὰ τὰ ἔτη 1936—1937 τόννοι 42.000. Αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν αὐτῶν χωρῶν, πλὴν τῆς Βουλγαρίας, κατὰ τὸ ἔτος 1949 τόννοι 24.400, κατὰ τὸ ἔτος 1950 τόννοι 12.478 καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1951 τόννοι 11.455.

Εἰδικώτερον αἱ ἐξαγωγαὶ καπνῶν Τουρκίας τὴν ἀκόλουθον ἐμφανίζουσιν εἰκόνα :

Μέσος ἔτησιος ὄρος ἐξαγωγῆς κατὰ τὴν πενταετίαν 1935—1939 τόννοι 34.035.

Ἐξαγωγή τοῦ ἔτους 1948 τόννοι 49.167, τοῦ ἔτους 1949 τόννοι 77.624, τοῦ ἔτους 1950 τόννοι 49.235 καὶ τοῦ ἔτους 1951 τόννοι 56.191.

Ἐξαγωγαὶ εἰδικῶς εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς :

Μέση ἔτησίαι, κατὰ τὰ ἔτη 1935—1939 τόννοι 9.342, ἐξαγωγή τοῦ ἔτους 1949 τόννοι 16.692, τοῦ ἔτους 1950 τόννοι 18.583 καὶ τοῦ ἔτους 1951 τόννοι 31.635.

Ἐξαγωγαὶ εἰδικῶς εἰς τὴν Γερμανίαν : Κατὰ τὸ ἔτος 1937 τόννοι 10.800, τὸ ἔτος 1949 (εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν) τόννοι 19.822, τὸ ἔτος 1950 τόννοι 6.092 καὶ τὸ ἔτος 1951 τόννοι 4.407.

Ἐξαγωγαὶ εἰς τὰς λοιπὰς χώρας : Τὸ ἔτος 1946 τόννοι 13.421, τὸ 1947 τόννοι, 15.331, τὸ 1948 τόννοι 26.717, τὸ 1949 τόννοι 41.110, τὸ 1950 τόννοι 24.613 καὶ τὸ ἔτος 1951 τόννοι 20.140.

Ἐκ τῆς ἐπισκοπήσεως τῶν ἀνωτέρω στοιχείων προκύπτουν τὰ ἀκόλουθα, ἐν σχέσει πρὸς τὰς μεταπολεμικὰς ἐξαγωγὰς τῶν κυριωτέρων ἐκ τῶν ἐξαγουσῶν καπνῶν χωρῶν :

1ον) Αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν καπνῶν τῶν κυριωτέρων ἐξαγωγικῶν Χωρῶν γενικῶς ηὔξηθησαν.

2ον) Ηὔξηθησαν ἐπίσης αἱ πρὸς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἐξαγωγαὶ αὐτῶν.

3ον) Αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν παραγουσῶν ἀνατολικά καπνὰ χωρῶν πρὸς μὲν τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἠϋξήθησαν, πρὸς δὲ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἐμειώθησαν.

4ον) Αἱ ἐξαγωγαὶ καπνῶν τῆς Τουρκίας εἰς τὰς Ἑνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἠϋξήθησαν πρὸς δὲ τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν ἐμειώθησαν, εἰς δὲ τὰς λοιπὰς χώρας ἐμειώθησαν κατὰ τὰ ἔτη 1950 καὶ 1951.

7. Ἐν προκειμένῳ, ἐξ ἄλλου, ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ ἐξετασθοῦν αἱ μεταβολαί, αἵτινες ἐπῆλθον εἰς τὰς πηγὰς ἐξ ὧν ἀντλοῦν τὸν εἰς καπνὰ ἀνεφοδιασμὸν αὐτῶν αἱ κυριώτεραι ἐκ τῶν εἰσαγουσῶν καπνὰ χωρῶν.

Ἐν πρώτοις, ἡ Μεγάλη Βρεταννία, ἣτις τυγχάνει νὰ εἶναι ἡ μεγαλύτερα εἰς καπνὰ εἰσαγωγικὴ χώρα, ἐμείωσε σημαντικῶς τὰς ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς προμηθείας αὐτῆς, αἵτινες ἀντιπροσωπεύουσαι, κατὰ μέσον ὄρον, κατὰ τὴν περίοδον τῶν ἐτῶν 1925—1929, τὰ 82 % τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν της, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1949 ἀνταπεκρίνοντο, κατὰ μέσον ὄρον, μόνον εἰς τὰ 53 % τῶν εἰσαγωγῶν της τούτων. Μὴ διαθέτουσα αὕτη ἐπαρκεῖς ποσότητος δολλαρίων διὰ τὴν πληρωμὴν τῶν ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν εἰσαγωγῶν της, ἠναγκάσθη διὰ τὴν ἀγορὰν καπνῶν, νὰ στραφῆ περισσότερον πρὸς τὰς χώρας τῆς Κοινοπολιτείας. Ἡϋξησεν ὁμως αὕτη ἀντιθέτως τὰς εἰσαγωγὰς της εἰς ἀνατολικά καπνὰ, τὰ ὁποῖα, ἐνῶ, κατὰ τὰ ἔτη 1925—1929 δὲν ἀπετέλουν εἰ μὴ μόνον τὰ 0,5 %, κατὰ μέσον ὄρον, τῶν εἰσαγωγῶν της εἰς καπνὰ, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1950 συνίστουν κατὰ μέσον ὄρον τὰ 5 % τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν της.

Διάφορον φαινόμενον ἐσημειώθη εἰς Γερμανίαν. Κατὰ τὴν μεταπολεμικὴν περίοδον ἠϋξησεν ἡ χώρα αὕτη αἰσθητῶς τὰς ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς εἰς καπνὰ εἰσαγωγὰς της. Πράγματι αἱ ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν εἰσαγωγαὶ αὐτῆς, αἵτινες κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938, συνεποσοῦντο, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς τὰ 5 % τοῦ συνόλου τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν της, κατὰ τὰ ἔτη, 1949—1950, ἔφθασαν νὰ συμποσοῦνται, κατὰ μέσον ὄρον εἰς τὰ 57 %. Ἦτο δὲ τοῦτο πολὺ φυσικόν. Ἡ Ἀμερικανικὴ βοήθεια παρέσχεν εἰς αὐτὴν τὴν εὐχέρειαν τῆς εἰσαγωγῆς καπνῶν ἐκ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καὶ δὴ καπνῶν εὐθηνῶν λόγῳ τῆς κατωτέρας ποιότητος αὐτῶν. Ἐξ ἀντιθέτου ἐμείωσεν αὕτη τὰς εἰς ἀνατολικά καπνὰ εἰσαγωγὰς της. Ἐνῶ κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938 τὰ ἀνατολικά καπνὰ κατελάμβανον, κατὰ μέσον ὄρον, τὰ 49 % τοῦ συνόλου τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν της, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1950, τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦτο ἀνῆλθεν μόνον εἰς 26 %.

Ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἄλλας εἰσαγωγικὰς καπνῶν χώρας τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης, αὗται, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1950, εἰσήγαγον ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς καπνὰ ἀντιπροσωπεύοντα μέσον ποσοστὸν 36 % τοῦ συνόλου τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν των. Ἐμειώθησαν δηλονότι, κατὰ τὰ ἔτη

ταῦτα, αἰ ἐξ Ἑνωμένων Πολιτειῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγαί των, κατὰ μέσον ὄρον, κατὰ 3 %, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι αἰ εἰσαγωγαί των αὐταὶ κατὰ τὰ προπολεμικὰ ἔτη ἀνήρχοντο, κατὰ μέσον ὄρον, εἰς 39 %. Ἐν τοσοῦτῳ τὸ μέσον ποσοστὸν τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν, εἰς τὸ σύνολον τῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν των, ηὔξήθη, κατὰ τὰ ἔτη 1948—1950, ἀνελθὸν ἀπὸ 11 %, ὡς ἦτο κατὰ τὰ ἔτη 1934—1938 εἰς 16 %.

ΙΥ. ΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΛΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΡΙΣΕΩΣ

Προκύπτει ἐκ τῶν ἐν τοῖς πρόσθεν ἀναφερομένων δεδομένων ὅτι ὁ καπνὸς μας διέρχεται κρίσιν, ἣτις ἀποτελοῦσα ἐκδήλωσιν δυσκολιῶν ἐχουσῶν τὴν καταγωγὴν αὐτῶν εἰς αἷτια ὅχι μόνον ἐλληνικά, ἀλλὰ καὶ ξένα, χρήζει ταχείας καὶ ἀμέσου θεραπείας.

Θὰ συνοψίσωμεν κατωτέρω τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς καπνικῆς μας δυσπραγίας καὶ θὰ ἐπιχειρήσωμεν νὰ ἐμφανίσωμεν τὰς δυνατότητες ἀνακούφισης αὐτῆς.

1. Τὸ κόστος τῆς παραγωγῆς τῶν καπνῶν μας εἶναι ὑψηλόν. Ἡ συμπίεσις αὐτοῦ ἐξαρτᾶται ὅχι μόνον ἀπὸ τὴν δυνατότητα τῆς ἐξαφανίσεως ἢ τοῦ περιορισμοῦ τῶν ἐπ' αὐτοῦ δυσμενῶς ἐπιδρῶντων εἰδικῶν παραγόντων, ἐν οἷς ὁ κατατεμαχισμὸς τῆς ἀγροτικῆς ἰδιοκτησίας, αἰ σχετικῶς ὑψηλαὶ τιμαὶ τῶν βιομηχανικῶν προϊόντων, ὁ ἐλλειπὴς ὄπλισμὸς τῶν φυτωρείων καὶ σπορείων, ἡ πλημμελής χωρική ἐπεξεργασία καὶ ἡ ἔλλειψις καταλλήλων ἀποθηκῶν καὶ ὑλικῶν συσκευασίας, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν τυχὸν εὐχέρειαν τῆς ἐξουδετερώσεως ἢ ἐξασθενήσεως τῶν γενικῶν δυσμενῶν παραγόντων, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο λόγος ἐν τῇ εἰσαγωγῇ τῆς παρούσης ἐκθέσεως. καὶ οἱ ὁποῖοι ἐπιδρῶν ὑψωτικῶς ἐπὶ τοῦ κόστους παραγωγῆς ὄλων γενικῶς τῶν προϊόντων.

2. Τὸ κόστος τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας εἶναι ὡσαύτως ὑψηλόν. Τὰ καπνὰ μας ἐπιβαρύνονται ὑπερμέτρως μὲ τὰ ἔξοδα τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας αὐτῶν, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον περιάγει εἰς μειονεκτικὴν θέσιν τὴν συναγωνιστικὴν των ἰκανότητα ἔναντι τῶν λοιπῶν ἀνατολικῶν καπνῶν καὶ ἰδίᾳ ἔναντι τῶν τουρκικῶν, ἐφ' ὧν τὰ ἐκ τῆς ἐπεξεργασίας ταύτης ἐπιτιθέμενα βάρη εἶναι οὐσιωδῶς ἐλαφρότερα. Ὑπολογίζεται ὅτι ἡ ἐπεξεργασία τῆς παραγωγικῆς τιμῆς τῶν ἐλληνικῶν καπνῶν ἐπαυξάνεται κατὰ 40 - 70 % ἀπὸ τὰ ἔξοδα τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας, καθ' ἣν στιγμὴν ἢ ἐκ τῶν ἐξόδων τῆς ἐπεξεργασίας ταύτης ἐπιβάρυνσις τῶν καπνῶν τῆς Τουρκίας εἶναι 2 ½—3 φορές μικρότερα.

Αὐτονόητον εἶναι ὅτι ἡ ἀνακούφισις τοῦ κόστους τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας συνιστᾷ ἀνάγκην ἐπιτακτικὴν. Προσक्रούει οὐχ' ἥττον αὕτη εἰς τὴν ζωηρὰν ἀντίδρασιν τῶν καπνεργατῶν προβαλλομένην ἐπιτυχῶς ἐκ τοῦ ὀχυ-

ροῦ φρουρίου τοῦ κλειστοῦ ἐπαγγέλματος αὐτῶν. Συνεπάγεται δέ, ὡς γνωστόν, ἡ διατήρησις τοῦ σημερινοῦ καθεστῶτος τῆς καπνεργασίας ἡμεριμίσθια σχετικῶς ὑψηλά, μικροτέραν ἀπόδοσιν καὶ ἐπιβράδυνσιν τῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν ὑπολογίσιμον.

Παρ' ἡμῖν, ἡ ἐμπορικὴ ἐπεξεργασία τῶν καπνῶν συνιστᾶ, ὡς μὴ ὤφειλε, κυρίαν πηγὴν εἰσοδήματος, διὰ τοὺς περισσοτέρους τῶν ἀπασχολουμένων εἰς αὐτήν, ἐνῶ τὸ σχετικῶς βραχὺ τῆς διάρκειας της, μὴ ὑπερβαῖνον, κατὰ κανόνα, τοὺς τέσσαρας μῆνας, θὰ ἐδικαιολόγει μόνον ἄντλησιν συμπληρωματικοῦ εἰσοδήματος ἐξ αὐτῆς. Τὸ ἀντίθετον ἀκριβῶς συμβαίνει ἐν Τουρκίᾳ. Ἐν τῇ χώρᾳ ταύτῃ, ἡ ἐπεξεργασία τῶν καπνῶν καθίσταται ἀντικείμενον ἐποχιακῆς ἀπασχολήσεως ὠρισμένου ἀριθμοῦ ἐργατῶν, καὶ ἰδίᾳ ἐργατριῶν, προσπορίζουσα συμπληρωματικὴν ἀπλῶς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀτομικοῦ ἢ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος αὐτῶν.

Κύκλοι τινές, προβάλλοντες τὸ ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐμπορικὴ ἐπεξεργασία ἀποτελεῖ ἐπανάληψιν περιττὴν τῆς χωρικῆς ἐπεξεργασίας, ζητοῦν τὴν κατάργησιν αὐτῆς. Ἴσως τὸ αἶτημα τοῦτο νὰ μὴ εἶναι δυνατὸν νὰ τύχη υἰοθετήσεως. Εἶναι ὅμως δυνατὸν ἡ ἐμπορικὴ ἐπεξεργασία νὰ ἐνεργῆται, κατὰ τὰ διάφορα στάδια αὐτῆς, διὰ μικροτέρου ἀριθμοῦ ἐργατῶν, ἰδίως ἐργατριῶν, ἐξευρισκομένου τρόπου ἀπασχολήσεως τῶν πλεοναζουσῶν ἐργατικῶν χειρῶν εἰς ἄλλα ἐπαγγέλματα καὶ κατὰ προτίμησιν εἰς ἀγροτικὰ τοιαῦτα. Ἐννοεῖται ὅτι διὰ τοὺς προθεδηκότας τὴν ἡλικίαν ἐργάτας - οἷτινες εἶναι καὶ οἱ περισσότεροι - θὰ πρέπει νὰ ὑπάρξῃ περίπτωσις συνταξιοδοτήσεως αὐτῶν, καλουμένης τῆς Κοινωνικῆς Ὀλότητος νὰ ἀναλάβῃ τὰς ἀπαιτουμένας, διὰ τὴν κάλυψιν ταύτης, δαπάνας. Θὰ πρόκειται, ἄλλως τε, περὶ φθινοῦσης, καὶ σχετικῶς ἀσημάντου ἐπιβαρύνσεως, ἐνῶ θὰ εἶναι μεγίστη ἡ ὠφέλεια τὴν ὁποίαν θὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὴν ἐθνικὴν οἰκονομίαν ἡ συνέπεια τῆς μειώσεως τοῦ κόστους τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας προκληθησομένη αὔξησις τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας.

3. Ἡ βελτίωσις τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν καὶ ἡ τυποποίησις αὐτῶν. Ἡ ποιότης τῶν καπνῶν μας, συνεργοῦντος τοῦ καταργηθέντος πρό τινος ἀτυχοῦς συστήματος ἐπιδοτήσεως τῶν παραγωγῶν, δὲν κατωρθώθη δυστυχῶς νὰ ἐπαναφερθῇ εἰς τὰς προπολεμικὰς κατηγορίας αὐτῆς. Παρημελήθη οὕτω βασικὸν καὶ κεφαλαιῶδες στοιχεῖον τῆς εὐκόλου καὶ εἰς ἱκανοποιητικὰς τιμὰς ἐξαγωγῆς τοῦ προϊόντος. Ἐπιβάλλεται πάντως, σήμερον, νὰ ἐπιδιωχθῇ ἡ αὐστηρὰ ἐφαρμογὴ τῶν κειμένων διατάξεων, περὶ μὴ καλλιιεργείας εἰς ἀκατάλληλα ἐδάφη. Ἐπιβάλλεται πρὸς τούτοις ὁ ἐπιμελημένος ἀποχωρισμὸς ἐκ τῶν καπνῶν τῶν ἀχρήστων φύλλων αὐτῶν. Ἐκτὸς τούτου ἐνδεδειγμένη εἶναι καὶ ἡ ἀπαγόρευσις τῆς διενεργείας, κατὰ τοὺς χειμερινοὺς μῆνας, τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν. Λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ πλειονότης τῶν καπνα-

ποθηκῶν δὲν εἶναι κατάλληλοι πρὸς χρήσιν, ἢ ἐν αὐταῖς κατὰ τοὺς χειμερινούς μῆνας, ἐπεξεργασία τῶν καπνῶν βλάπτει τὴν ποιότητα αὐτῶν.

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸ κεφάλαιον τῆς τυποποιήσεως τῶν καπνῶν μας, σημαντικὴ ἐργασία εἶναι δυνατόν νὰ ἐπιτελεσθῇ. Ἐν προκειμένῳ καλὸν εἶναι νὰ ἐξετασθῇ καὶ μελετηθῇ τὸ σχετικὸν πρὸς τὴν κατάταξιν τῶν διαφόρων ποικιλιῶν τῶν καπνῶν, κατὰ τύπους καὶ ποιότητας, σχέδιον τὸ ὁποῖον, ἐν ἔτει 1951, κατόπιν ἐπιτοπίου ἐρεῦνης, Ἀμερικανοὶ ἐμπειρογνώμονες, κατήρτισαν.

Ἐνταῦθα δὲ πρέπει νὰ λεχθῇ τοῦτο :

Ἐθισθείσης μεταπολεμικῶς τῆς παγκοσμίου καταναλώσεως εἰς καπνὰ κατωτέρας ποιότητος, ἐρρίφθη ἡ ἰδέα ὅτι ἡ χώρα μας ὀφείλει νὰ στραφῇ πρὸς τὴν παραγωγὴν καπνῶν τῆς ποιότητος ταύτης, διὰ νὰ δύναται ν' ἀντιμετωπίζη εὐχερέστερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον τὸν συναγωνισμόν, ἐπὶ τῆς διεθνούς καπναγορᾶς, τῶν καπνῶν τῶν ἄλλων χωρῶν. Νομίζομεν ὅτι τὸ σφάλμα θὰ εἶναι καὶ ἀπλῆ σκέψις νὰ γίνῃ περὶ τούτου. Ὁ καπνὸς πρέπει ὄχι μόνον νὰ διατηρήσῃ τὴν ποιοτικὴν ὑπεροχὴν του, ἀλλὰ καὶ νὰ προαγάγῃ αὐτήν, διότι οὕτω μόνον θὰ δύναται νὰ προσφέρηται, ὡς πρώτη ὕλη, διὰ τὴν παρασκευὴν ἀμιγυῶς ἀνατολίτικου σιγαρέττου, οὐτινος ἡ διάδοσις πρὸς τὸν κύριον σκοπὸν αὐτοῦ ἀνταποκρίνεται.

4. Ἡ ἐπιδότησις τῶν παραγωγῶν. Ἀποτελεῖ αὕτη βάρος σημαντικὸν τοῦ κρατικοῦ προϋπολογισμοῦ. Ἐν τούτῳ ἡ συνέχισις τῆς χορηγήσεως αὐτῆς εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν διατήρησιν τῶν μικρῶν καὶ πενιχρὰ εἰσοδήματα πραγματοποιουσῶν μικρῶν αὐτονόμων ἐκμεταλλεύσεων. Ὑπὸ τὰς σημερινὰς μάλιστα συνθήκας τῆς καπναγορᾶς, ἐνδείκνυται καὶ ἡ ἐνίσχυσις αὐτῆς, λαμβανομένης παραλλήλως φροντίδος διὰ τὴν δημιουργίαν προσθέτων ὑπὲρ τῶν αὐτονόμων παραγωγῶν εἰσοδημάτων ἐπὶ τοῦ πεδίου ἰδίᾳ τῆς βιοτεχνίας καὶ οἰκοτεχνίας.

5. Πράξεις τῆς χρηματοδοτήσεως τοῦ καπνεμπορίου καὶ τοῦ καθορισμοῦ τῆς τιμῆς ἀσφαλείας καὶ τῆς ἐξαγωγικῆς ἐπιδοτήσεως. Αἱ πράξεις αὗται, συνδεόμεναι ἀμέσως ἢ ἐμμέσως μὲ τὴν προώθησιν τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐνεργοῦνται ἐγκαίρως καὶ ταχέως. Ἡ καθυστέρησις τῆς ἐνεργείας ἢ τῆς ἀναγγελίας αὐτῶν συνεπάγεται τὴν ἐπιδάρυσιν τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας τῶν καπνῶν, ἐπὶ πλέον δὲ—ὅπερ καὶ τὸ σοβαρότερον—τὴν στροφὴν τῶν ξένων ἀγοραστῶν πρὸς τὰ καπνὰ ὄλων τῶν χωρῶν, ἰδίως τῆς Τουρκίας, ἢ ὁποία, οὐχὶ ὀλίγας φορές, ὠφελήθη ἐκ τῶν παραλείψεων μας τούτων.

6. Ἡ ἀγορὰ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας. Ἡ Γερμανία ἀπορροφᾷ μεταπολεμικῶς τὸ τρίτον μόνον περίπου τῆς προπολεμικῶς ἐξαγομένης εἰς αὐτήν ἐκ τῆς ἡμετέρας χώρας ποσότητος καπνῶν, ἐξ οὗ ἔπεται ὅτι ὑπάρχει πεδίου

δι' εὐρυτέραν τοποθέτησιν τῶν καπνῶν μας ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῆς Χώρας ταύτης.

Δὲν γεννᾶται ζήτημα ὅτι ἡ κατάκτησις τῆς Γερμανικῆς ἀγορᾶς προϋποθέτει σκληρὰς προσπάθειας καὶ χρόνον μακρόν. Πάντως ὅμως ὑπάρχουν παράγοντες ἀρκετοὶ διὰ νὰ βοηθήσουν τὴν αὐξήσιν τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν μας πρὸς τὴν ἀγορὰν ταύτην. Εἶναι οὗτοι :

Πρῶτον, ἡ αὐξήσις τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ ἐν Γερμανίᾳ, ἣτις εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἀμέσως, ἐν μέτρῳ σημαντικῷ, ἐὰν μειωθῇ ὁ ὑφιστάμενος ἐπὶ τῶν σιγαρέττων φόρος καταναλώσεως. Ἐφηφίσθη ἤδη ἐν Γερμανίᾳ σχετικὸς Νόμος περὶ μειώσεως τοῦ φόρου τούτου, ὅστις ὅμως δὲν ἐτέθη εἰσέτι εἰς ἐφαρμογήν.

Δεύτερον, ἡ κατάπαυσις τῆς προσφορᾶς ἀμερικανικῶν σιγαρέττων ἐπὶ τῆς γερμανικῆς ἀγορᾶς, διὰ τοῦ λαθρεμπορίου, τὸ ὁποῖον καλύπτει 20 % περίπου τῆς συνολικῆς γερμανικῆς καταναλώσεως σιγαρέττων.

Τρίτον, ἡ διακοπὴ τῆς παροχῆς δολλαρίων εἰς τὴν Γερμανίαν διὰ τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ, πρὸς ἀγορὰν καπνῶν «Βιρτζίνια». Ὅταν θὰ συμβῇ τοῦτο, ἡ Χώρα αὕτη θὰ στραφῇ, κατ' ἀνάγκην, περισσότερο πρὸς τὰ ἀνατολικὰ καπνά, καθόσον θὰ εἶναι πολὺ δύσκολον εἰς αὐτὴν νὰ ἐξοικονομηθῇ τὸ ἀπαιτούμενον διὰ τὴν ἀγορὰν τῶν ἀμερικανικῶν καπνῶν ποσὸν συναλλάγματος, ὑπολογιζόμενον εἰς 20 ἑκατομμύρια δολ. περίπου ἑτησίως.

Γωρίζομεν ὅτι τὸ Γερμανικὸν καπνεμπόριον, ὠφελούμενον ἀμέσως ἢ ἐμμέσως ἀπὸ τὰς εἰσαγωγὰς τῶν ἀμερικανικῆς προελεύσεως καπνῶν, εὐνοεῖ τὴν συνέχισιν αὐτῶν. Θ' ἀντιλαμβάνωνται ἐν τούτοις οἱ βιομηχανικοὶ τῆς Γερμανίας κύκλοι ὅτι περισσότεραι εἰσαγωγαὶ ἑλληνικῶν καπνῶν σημαίνουν περισσότερας ἑλληνικὰς παραγγελίας εἰς τὴν γερμανικὴν βιομηχανίαν.

Δὲν βλέπομεν, ἐξ ἄλλου, ἡ παρεμπόδισις τῆς περαιτέρω διεισδύσεως τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν γερμανικὴν ἀγορὰν νὰ ὑπάρχη εἰς τὰς προθέσεις τῶν Ἀμερικανῶν, οἱ ὁποῖοι δὲ φροντίζουν εἰ μὴ διὰ τὴν διατήρησιν ἑνὸς—σημαντικοῦ ἴσως—μέρους τῆς ἀγορᾶς ταύτης, παρακινούμενοι ἐκ τῆς ἀντιλήψεως ὅτι οἱ γερμανοὶ καπνισταί, ἔχουν συνηθίσει εἰς τὰ σιγαρέττα τὰ παρασκευαζόμενα μὲ ἀμερικανικὰ καπνὰ εἰς μέγα ποσοστὸν, ἀνερχόμενον εἰς τὰ 60 % περίπου.

Ἡ αὐξήσις ὅμως τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν μας πρὸς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν θὰ προσκρούη ὠρισμένως εἰς τὸν συναγωνισμὸν τῶν καπνῶν τῆς Τουρκίας, καὶ ἰδίᾳ τῶν τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα, λόγῳ τῆς κατωτέρας ποιότητος αὐτῶν, εἰς χαμηλὰς προσφέρονται τιμὰς. Γενικῶς ἄλλως τε αἱ τιμαὶ τῶν Τουρκικῶν καπνῶν εἶναι εὐθηνότεραι τῶν τιμῶν τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν. Ἐν ἔτει 1951 ἡ μέση τιμὴ τῶν ἐν τῇ Δυτικῇ Γερμανίᾳ ἐξαχθέντων κα-

πνῶν ἦτο δολλάρια 1,18 διὰ τὰ ἑλληνικά καὶ δολλάρια 1,01 διὰ τὰ τουρκικά. ἤτοι ἡ διαφορὰ τῆς τιμῆς τῶν πρώτων ἀπὸ τὰ δεύτερα ἦτο 17 % ἐπὶ πλεόν.

Εἶναι ἀληθές ὅτι τὰ ἐξαγόμενα εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν Τουρκικά καπνᾶ, ἀντιμετωπίζοντα καὶ αὐτὰ τὸν συναγωνισμὸν τῶν ἀμερικανικῶν καπνῶν, δὲν κατώρθωσαν νὰ φθάσουν εἰς τὸ ὕψος τῆς προπόλεμικῆς ποσότητος αὐτῶν. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ὅτι εὐσταθεῖ ὁ ἰσχυρισμὸς, καθ' ὃν ἡ μεγαλύτερα διείσδυσις τῶν ἑλληνικῶν καπνῶν εἰς τὴν γερμανικὴν ἀγορὰν δὲν ἀναγκαιεῖται ἀπὸ τὴν, ἐν τῇ αὐτῇ ἀγορᾷ, εἰς μικροτέρας τιμὰς, προσφορὰν τῶν καπνῶν τῆς Τουρκίας. Ὁφείλομεν νὰ μὴ ἀγνοοῦμεν ὅτι οἱ Γερμανοὶ καταναλίσκοντες, ἤδη, ἀπὸ καιροῦ, κατωτέρας ποιότητος καπνὰ καὶ εὐθηνότερον πληρώνοντες αὐτά, δυσκολεύονται νὰ διαθέτουν περισσότερον συνάλλαγμα διὰ τὴν ἀγορὰν καπνῶν, τὰ ὁποῖα θὰ εἶναι μὲν ποιότητος ἀνωτέρας, θὰ προσφέρωνται ὅμως εἰς τιμὰς ἀκριβωτέρας. Ἄλλως τε τὴν στιγμὴν κατὰ τὴν ὁποίαν τὸ ἀμιγές ἀνατολικὸν σιγαρέττον ἐκτοπίζεται ἀπὸ τὸ ἀνάμικτον, ἀμερικανικοῦ τύπου τοιοῦτο, ἐπόμενον εἶναι τὸ ἐνδιαφέρον τῶν γερμανῶν εἰσαγωγέων νὰ στρέφεται εὐρύτερον πρὸς τὰ κατωτέρας ποιότητος ἀνατολικά καπνὰ καὶ ἰδίως πρὸς τὰ τῆς Σμύρνης, τὰ ὁποῖα προσφέρονται περισσότερον διὰ τὴν μετὰ τῶν ἀμερικανικῶν ἀνάμιξιν αὐτῶν.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει αἱ ἐξαγωγαὶ τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν, καὶ ἐὰν ὑπὸ τοὺς μᾶλλον εὐνοϊκοὺς ὄρους ἐξελιχθοῦν, δὲν θὰ δυνηθοῦν νὰ ἐκταθοῦν ἐφ' ὀλοκλήρου τοῦ προπολεμικοῦ πεδίου αὐτῶν. Ἐν πρώτοις, διότι ὁ πληθυσμὸς τῆς Χώρας ταύτης εἶναι σήμερον μικρότερος καὶ δεύτερον διότι ἡ ἀγοραστικὴ δύναμις τῶν λαϊκῶν στρωμάτων, ἐρειδομένη ἐπὶ χαμηλοῦ εἰσοδήματος, ἐν σχέσει πρὸς τὸ πρὸ τοῦ πολέμου πραγματοποιούμενον, εἶναι περιορισμένη. Θὰ ἦτο ἀρκετὸν ἐὰν καθίστατο δυνατὸν νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν τῷ μέλλοντι αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν μας εἰς τὴν Δυτικὴν Γερμανίαν κατὰ 5—6.000 τόννους.

7. Ἡ ἀγορὰ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἀγορὰ αὕτη παρουσιάζει δυστυχῶς δύσκολον πεδίου ἀναπτύξεως τῆς ἐξαγωγῆς τῶν καπνῶν μας. Εἶναι ἀληθές ὅτι, παρὰ τὸν μεταπολεμικὸν ὑποδυβασμὸν τοῦ ποσοστοῦ τῆς προσμίσξεως τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν μετὰ τῶν ἀμερικανικῶν, ἀπὸ 12 % εἰς 5 - 7 %, δὲν ἐμειώθησαν αἱ εἰς ἀνατολικά καπνὰ εἰσαγωγαὶ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν. Ὅμως εἶναι ἐξ ἴσου ἀληθές ὅτι ἡ ἀμερικανικὴ κατανάλωσις ἔχει ἐθισθῆ εἰς σιγαρέττα τοῦ τύπου, ὁ ὁποῖος παρασκευάζεται μὲ βασικὴν πρόσμιξιν τῶν κατωτέρας ποιότητος καπνῶν Σμύρνης. Δὲν πρέπει πρὸς τοῦτοις νὰ μᾶς διαφεύγῃ τὸ γεγονός ὅτι τὰ ἑλληνικά καπνὰ ἀξιοῦν τιμὰς ὑψηλοτέρας τῶν τουρκικῶν.

Πράγματι, αἱ Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς δὲν περιορίσθησαν μεταπολεμικῶς τὰς εἰς ἀνατολικά καπνὰ εἰσαγωγὰς των. Ἀντιθέτως ἠῤῥξη-

σαν αὐτάς, τῇ βοήθειᾳ βεβαίως καὶ τῆς γενομένης ἐλαττώσεως τοῦ εἰσαγωγικοῦ δασμοῦ αὐτῶν ἀπὸ 35 εἰς 15 %. Τὰ ἑλληνικὰ ὅμως καπνὰ δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὴν αὐξήσιν ταύτην. Τοῦναντίον αἱ ἐξαγωγαὶ αὐτῶν ἠκολούθησαν τὴν κατιούσαν καὶ δὴ εἰς ὄφελος τῶν τουρκικῶν.

Δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία ὅτι αἱ τουρκικαὶ ἐξαγωγαὶ καπνοῦ πρὸς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας τῆς Ἀμερικῆς ἠυνοήθησαν ἀπὸ τὴν Κιανοχίαν τῆς Ἑλλάδος. Χάρις εἰς αὐτὴν παρεσχέθη ἡ εὐκαιρία εἰς τὴν μὴ ἐμπόλεμον Τουρκίαν νὰ προσεταιρισθῇ τὴν ἀμερικανικὴν ἀγορὰν καὶ νὰ ἐδραιώσῃ τὴν προτίμησιν τῶν ἀμερικανῶν καταναλωτῶν ὑπὲρ τοῦ διὰ τῆς προσμίξεως τῶν καπνῶν τῆς παρασκευαζομένου σιγαρέττου. Ἐν τοσοῦτῳ τὴν ἐπικράτησιν τῶν τουρκικῶν καπνῶν ἐπὶ τῆς ἀγορᾶς τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐβοηθήσαμεν καὶ ἡμεῖς οὐχὶ ὀλίγον. Προσφέρομεν τὰ καπνὰ μας εἰς τιμὰς ὑψηλότερας τῶν τουρκικῶν καὶ δὴ εἰς ποιότητα οὐχὶ τὴν παλαιότερον γνωστὴν εἰς τοὺς Ἀμερικανούς. Τὸ μέχρι πρό τινος ἐφαρμοζόμενον σύστημα ἐπιδοτήσεως τῆς καπνοπαραγωγῆς μας εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὸν ὑποδιβασιμὸν τῆς ποιότητος αὐτῆς, κατὰ δὲ τὰ ἔτη 1948—1951, αἱ τιμαὶ μας παρ' ὄλον ὅτι διεκυμάνθησαν πτωτικῶς παρουσίασαν μέσῃν κατὰ κιλὸν τιμὴν 1,90 δολλάρια ἔναντι τῆς μέσης τιμῆς τῶν τουρκικῶν ἐκ δολλαρίων 1,30.

Ἀνάγκη εἶναι συνεπῶς νὰ μειώσωμεν ἔτι περισσότερον τὰς τιμὰς τῶν καπνῶν μας. Πρὸς τοῦτο, θὰ πρέπει νὰ φροντίσωμεν πρωτίστως διὰ τὴν ἐλάττωσιν τοῦ κόστους τῆς ἐμπορικῆς ἐπεξεργασίας αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ ἡ φροντίς διὰ τὴν βελτίωσιν τῆς ποιότητος τῶν καπνῶν θὰ εἶναι ἀπαραίτητος. Διὰ τῆς λήψεως τοιούτων μέτρων αἱ ἐλπίδες διὰ τὴν ἐπέκτασίν μας ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς ἀγορᾶς θὰ τονωθοῦν σημαντικῶς. Ἡ ἀμερικανικὴ καπνοβιομηχανία δὲν θὰ ἔχῃ σοβαροὺς λόγους νὰ διατηρῇ τὰ χαρμάνια τῶν σιγαρέττων τῆς με κυρίαν ἢ ἀποκλειστικὴν βάσιν τὰ καπνὰ Σμύρνης, ἅτινα εἶναι μὲν εὐθηνότερα, ὑπολείπονται ὅμως εἰς ποιότητα τῶν ἡμετέρων.

8. Αἱ λοιπαὶ ἀγοραὶ. Ἡ προοπτικὴ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν μας πρὸς τὰς ἀγορὰς ταύτας εἶναι εὐδαίμων. Ἡ στατιστικὴ παρατήρησις δεικνύει, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, αὐξήσιν τῶν τοποθετήσεων τῶν ἀνατολικῶν καπνῶν εἰς αὐτάς. Εἶναι δὲ δυνατόν καὶ ἄλλη αὐξήσις τῶν τοποθετήσεων τούτων ἐν τῷ μέλλοντι νὰ ἐπιτευχθῇ, ἐὰν αἱ πρέπουσαι προσπάθειαι καταβληθῶσιν. Ἡ στενότης δολλαρίων ἀναχαιτίζει τὰς ἐξαγωγὰς ἀμερικανικῶν καπνῶν, πρὸς τὰς, περὶ ὧν πρόκειται, ἀγορὰς, ὁ δὲ ἐκ τῆς Τουρκίας συναγωνισμὸς ὑπάρχει δυνατότης νὰ ὑπερνικηθῇ διὰ τῆς εὐθυγραμμίσεως τῶν τιμῶν μας πρὸς τὰς τιμὰς τῆς Χώρας ταύτης. Ἀξιοσημείωτον εἶναι τὸ γεγονός ὅτι, κατὰ τὰ ἔτη 1950 καὶ 1951, ἡ τουρκικὴ ἐξαγωγή καπνοῦ πρὸς τὰς, περὶ ὧν ὁ λόγος ἀγορὰς, παρουσιάζεται καμπτομένη, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν ἡμετέραν, ἥτις πρὸς ἀνώτερα φέρεται ἐπίπεδα. Ὅπως δὴποτε τὰ

57 % τῶν ἐξαγωγῶν μας εἰς καπνὰ διοχετεύονται ἤδη πρὸς τὰς ἄλλας, ἐκτὸς τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν καὶ τῆς Δυτικῆς Γερμανίας, Χώρας. Τὸ ποσοστὸν δὲ τοῦτο θὰ ἠδύνατο ν' αὐξηθῆ ἔτι περισσότερον διὰ καταλλήλου χειρισμοῦ τῆς ἐμπορικῆς μας πολιτικῆς καὶ τῆς προπαγάνδης, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ παγκόσμιος κατανάλωσις καπνῶν ὀγκοῦται συνεχῶς διὰ τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ, τῆς εὐρυτέρας ἐξαπλώσεως τῆς συνηθείας τοῦ καπνίσματος μεταξὺ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς βαθμιαίας ἀνυψώσεως τοῦ βιοτικῆς ἐπιπέδου εἰς τὰς διαφόρους χώρας. (6) Ὑπολογίζεται εἰς 30 % ἡ αὐξήσις ἣτις ἐσημειώθη κατὰ τὰ τελευταῖα 20 ἔτη, εἰς τὴν παγκόσμιον τοῦ καπνοῦ κατανάλωσιν. (7)

Πάντως, ἰδιαίτερος ἐνδιαφέρουσα θὰ ἦτο ἡ ἐξασφάλισις ὄρων καταλλήλων διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν ὑπαρχόντων ἐν τῇ Χώρα μεγάλων ἀποθεμάτων καπνῶν πρὸς τὰς Χώρας ταύτας, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς Χώρας τοῦ Ἀνατολικοῦ Συνασπισμοῦ, αἵτινες παρέχουν πρόσφορον ἔδαφος διὰ τὴν τοποθέτησιν ἀνατολικῶν καπνῶν. Τὸ σύστημα τῶν ἰδιωτικῶν ἀνταλλαγῶν θὰ βοηθῆσῃ πολὺ διὰ τὴν ἐξαγωγήν τῶν καπνῶν μας τούτων, τὰ ὅποια ἐνὸς παραμένουν ἀπώλητα, ἐπιβαρύνονται μὲ τόκους, ἀσφάλιστρα καὶ ἔξοδα συντηρήσεως καὶ ἀποθηκεύσεως.

9. Τέλος, εὐκαταία θὰ ἦτο μία συνεννόησις τῶν ἐνδιαφερομένων ἐξαγωγικῶν Χωρῶν, διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀπασχολούντων αὐτὰς καπνικῶν προβλημάτων. Ἡ συνεννόησις αὕτη θὰ πρέπη νὰ εἶναι ἰδιαίτερος ἐπιθυμητὴ διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν καπνικῶν ζητημάτων τῶν ἀναφερομένων μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος, τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Ἑνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς. Θὰ παρασχεθῆ οὕτω εἰς τὴν Χώραν μας ἡ εὐκαιρία νὰ ζητήσῃ εἰδικὴν μεταχείρισιν διὰ τὰ ἐξαιρετικῆς ποιότητος καπνὰ τῆς. Ἐννοεῖται ὁμως ὅτι διὰ νὰ προβάλλῃ τὸ αἶτημά της τοῦτο, θὰ πρέπη προηγουμένως νὰ προβῆ εἰς τὴν τακτοποίησιν ὄλων ἐκείνων τῶν ζητημάτων, τὰ ὅποια θὰ ἐπιτρέψουν τὴν μείωσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς τῶν καπνῶν αὐτῆς.

(6) Ἡ μέση κατὰ κάτοικον κατανάλωσις καπνοῦ εἰς τὰς κάτωθι Χώρας ἔχει ὡς ἀκολούθως :

Ἑνωμέναι Πολιτεῖαι τῆς Ἀμερικῆς	3	κιλά
Βέλγιον	3	»
Ἑνωμένον Βασίλειον, Δανία καὶ Κάτω Χῶραι	2	»
Γαλλία, Νορβηγία, Γερμανία, Αὐστρία	1-2	»
Ἑλλάς, Τουρκία καὶ Ἰταλία	1	»

(7) Ἡ κατανάλωσις τῶν σιγαρέττων στερουμένη ἐλαστικότητος δὲν ἐπηρεάζεται πολὺ ἀπὸ τὴν ὑψηλὴν φορολογίαν αὐτῆς. Σύνηθες ἀποτέλεσμα τῆς ὑψηλῆς φορολογίας εἶναι ἡ στρουφή τῆς κατανάλωσιν πρὸς εὐθηνότερα καπνικὰ προϊόντα.

Υ. Η ΚΑΤΑΚΛΕΙΣ

Ἡ παραγωγή τοῦ καπνοῦ συνιστᾶ βασικόν, ἀλλὰ καὶ ἀναγκαῖον οἰκονομικόν παράγοντα τῆς χώρας ἡμῶν. Χάρις εἰς αὐτὴν—προοριζομένην κυρίως δι' ἐξαγωγήν—ἐξασφαλίζεται μέγα μέρος τῶν ἐξωτερικῶν μας πληρωμῶν, παρέχεται δ' ἅμα ἐργασία εἰς σεβαστὸν ἀριθμὸν καλλιεργητῶν, ἐπαγγελματιῶν, ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων. Βεβαίως, ὑπὸ τὰς σημερινὰς δυσκόλους συνθήκας τῆς διεθνοῦς ἀγορᾶς, ἡ σταθεροποιήσις τῆς καπνοκαλλιεργείας ἡμῶν εἰς τὰ νῦν ὑφιστάμενα ἐπίπεδα αὐτῆς ἀποτελεῖ ἀνάγκην ἐπιβεβλημένην. Σκέψις οὐχ ἤττον περὶ ἀντικαταστάσεως αὐτῆς δι' ἄλλης ἐν οὐδεμιᾷ περιπτώσει ἐπιτρέπεται νὰ γίνῃ. Διότι τὸ ἔδαφος ἐπὶ τοῦ ὁποίου αὕτη, κατὰ τὰς ἐκλεκτὰς ποικιλίας αὐτῆς, πραγματοποιεῖται δὲν εἶναι διόλου πρόσφορον δι' ἄλλην, τῆς αὐτῆς οἰκονομικῆς ἀποδόσεως, καλλιέργειαν.

Ὅμως ἡ καπνοπαραγωγή, ὡς ἀναγκαῖον στοιχεῖον τῆς οἰκονομίας ἡμῶν, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἐκπληροῖ τὸν προορισμὸν αὐτῆς, ἐὰν ἴδεν ἐξάγεται, κατὰ τὸ μεγαλύτερον μέρος αὐτῆς, εἰς τὸ ἐξωτερικόν. Ἐπομένως αἱ Κυβερνητικαὶ καὶ ἰδιωτικαὶ προσπάθειαι πρέπει νὰ κατατείνουσι πᾶσαι, κατὰ πρῶτον λόγον, πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ ἀποτελέσματος τούτου. Χρειαζόνται φροντίδες πολλαὶ διὰ τὴν συμπίεσιν τοῦ κόστους παραγωγῆς καὶ ἐπεξεργασίας ἀφ' ἑνός, πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ ὑποβιβασμοῦ τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν ἡμῶν, καὶ τὴν διεύρυσιν τῶν ὑφισταμένων ἀγορῶν, ἢ τὴν διάνοιξιν νέων τοιούτων, ἀφ' ἑτέρου. Ἐπὶ τοῦ παρόντος, ἐν τούτοις, ἡ ἐξαγωγή τῶν καπνῶν μας, εἰς μεγαλυτέρας ποσότητας πρὸς τὰς χώρας τῆς Εὐρώπης εἰδικῶς, ἀπαιτεῖ στενότητα δολλαρίων ἐν αὐταῖς, ἀλλὰ καὶ μετριοπαθεῖ τὸν βαθμὸν τοῦ συναγωνισμοῦ τῆς γείτονος Τουρκίας. Διὰ τοῦτο, ἡ συνεννόησις μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ὡς χρηματοδοτρίας χώρας τῶν εὐρωπαϊκῶν εἰς καπνὰ εἰσαγωγῶν, πρέπει νὰ ἐπιδιωχθῇ ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως τῆς Χώρας ἡμῶν.

Ἐννοεῖται ὅτι ἡ αὐξήσις τῶν ἐξαγωγῶν τῶν καπνῶν μας δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπιδιωχθῇ εἰς βᾶρος τῶν καπνεργατῶν, διὰ τὴν οἰκονομικὴν ἐξασφάλισιν καὶ ἀποκατάστασιν τῶν ὁποίων ἡ κοινωνικὴ δόξης ὀφείλει εἰς ὠρισμένης θυσίας νὰ ὑποβληθῇ. Ἐπειτα, πρέπει νὰ ὑπάρχη σταθερῶς ἐν τῷ νῦν ἡμῶν καὶ τοῦτο: Διὰ τὸν παραγωγόν, ὁ ὁποῖος λόγῳ τῆς σμικρότητος τοῦ κλήρου του καὶ τῶν ἰσχνῶν εἰσπράξεών του, ἀπολαμβάνει εἰσοδήματος καταλείποντος ἀνεπαρκῆς διὰ τὴν συντήρησίν του περιθώριον, πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν δυνατότητες δι' ἀπόκτησιν προσθέτων συμπληρωματικῶν εἰσοδημάτων.